

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

LVIII

Balandis — April 20, 1973 Nr. 31

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

MELŲ SKELBIMAS

Kaip ir carinė Rusija, sovietinė Rusija rūpestingai girdo savo pavaldinius. Ne arbata, ne kava, bet alkoholiniais gėralais. Degtinės monopolis, kaip carų laikais, lygiai sovietiniais laikais, atneša valstybės išdui dideles, pagrindines pajamas.

Alkoholizmas, iš kitos pusės, pasidarė sovietinės visuomenės piktybės numeris pirmas. Sovietinė spauda užversta korespondencijomis apie alkoholio įtakoję padarytus nusikaltimus, apie girtavimo įtakoję padarytą "aplaidumą", "pravaikštas" ir kitokius sovietinio stiliaus ir žargono nusizengimus.

Sugriautos šeimos, nepilnamečių palaidumas, sunaikintas jaunimo gyvenimas, jaunųjų nusikaltėlių internatai -- viskas tai valstybinio suinteresuotumo degtinės pajamomis pasekos. Mat, kai įvairių prekių krautuvėse niekad nėra pakankamai, degtinė parduodama visur. Specialaus dydžio buteliai, pritaikyti vienam pilui išgerti, visur "po ranka" atrandami "ūpui pataisyti". Degtinė srovėna į sovietinę visuomenę kaip Niagaros krioklio srautas. Valstybei reikalinga ta alkoholinė Niagara. Išdas gauna reikalingų rublių. Alkoholiu apsivaiaginę žmonės nesuka galvos dėl buitinių bėdų, dėl painių dialektinių utopijų...

Savaime aišku, kad degtinės potvynis neaplenkė ir ok. Lietuvos žmonių. Ši lietuvių generacija rūpestingai nuodijama alkoholiu. Apie nuodijimo pasekas plačiai kalba "Tiesa", "Komjaunimo Tiesa", "Valstiečių laikraštis"...

Gėrimo temos ypač gausios ir sovietinių satelitinų respublikų spaudoje...

Girtavimo temos pripildo sovietinę spaudą.

Tas pyktis čia turi dvilypį veidą. Iš vienos pusės: degtinė neša stambias pajamas, labai reikalingas deficitams suvedinėti. Iš kitos pusės: degtinė stabdo darbingtoną, naikina darbštumą, neša gamybinius nuostolius.

Nuostabu, kad tą režiminę ir visuomeninę nelaimę begėdiškai stengiasi paslėpti... Amerikoje leidžiama probolševikinė spauda lietuvių kalba. Turime galvoj laikraštį "Vilnis". Šiame leidinyje netik kad stengiamasi lietuvių nuodijimą sovietinės okupacijos sąlygose nutylėti, bet stveriasi melų. Tvirtina, kad girtavimo problemos ok. Lietuvoje iš viso nėra! Štai kaip porina išžulus bolševikinis rašeiva:

Narkotikų, kaip ir alkoholio naudojimas yra ligą. Būdinga, kad ji daugiau pasireiškia kapita-

PIETA

Lietuvių liaudies skulptūra

CAMBODIJOS MİSLĖ

Aiškų susitarimo sulaužymas, bet ką daryti?

Paryžiaus susitarimo 20 straipsnis aiškiai numatė: "užsienio kraštai turi sustabdyti karinę veiklą Cambodijoje ir Laose, visiškai iš ten pasitraukti ir susilaikyti nuo pasiuntimo į tuos kraštus kariuomenės dalių, karių patarėjų ir persona- lo, apginklavimo, šaudmenų ir karinės medžiagos". Kaip matome dėl Cambodijos ir Laoso buvo susitarta aiškiau negu dėl paties Pietų Vietnamo, kur toleruojami ten esą šiaurinio Vietnamo kariuomenės daliniai.

lizmo šalyse. Tarybų Sąjungoje ir liaudies respublikose ji, rodos, nepastebima.

Sakoma, jeigu "rodosi", reikia persižegnoti ir rodymosi objektas, šmėkla, pradingęs.

Vyskupo Valančiaus blaivybės judėjimas, buvo tęsiamas laisvoje Lietuvoje. Veikė atitinkamos organizacijos, buvo atitinkama spauda. Nuširdžiai rūpintis girtavimo problema. Laisvojo pasaulio kraštuose sėkmingai veikia įvairių pavadinimų, bet vieno tikslo sąjungos -- pristabdyti alkoholio vartojimą, veikti geriančiuosius, taisyti girtuoklius.

Tačiau, negirdėti apie organizuotą kovą su girtavimu kaip tik tuose kraštuose, kur "statomas komunizmas".

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Turbūt niekas nesitikėjo, kad Šiaurės Vietnamo komunistai laikysis susitarimo, jei nebus priversti. Greičiausiai jie lengvai sutiko su tuo 20 str., nes skaičiavo, kad niekas negalės juos priversti jo laikytis. Iš Laoso jie neatšaukė savo dalinių, bet sutiko supaliaubomis. Cambodijoje tačiau jie nutarė toliau pulti bandydami JAV kantrybę. Washingtonas atsakė stiprintu bombardavimu, labai abejotinos vertės džiunglių krašte priemone.

Tiesa, aviacijos šalininkai sakosi esą verti kredito už gruodžio mėn. šiaurinio Vietnamo bombardavimą, kuris privedė komunistus prie derybų stalo ir susitarimo, tačiau tas bombardavimas buvo nukreiptas prieš gyvybinius komunistų taikinius. Šiaip Vietnamas buvo daugiau bombarduojamas negu Vokietija antrojo karo metu su labai liesais rezultatais. Užtat buvo abejojama, ar masyvus ir atsargus (kad nepatyrus nuostolių) Cambodijos džiunglių bombardavimas galės duoti kokių nors rezultatų. Juo labiau, kad tas bombardavimas tuojau pat susilaukė smarkokos kritikos namuose. Kokia teise, girdi, tai daroma.

Anksčiau prezidentas galėjęs teisintis kariaujant Vietnamo ten esančios JAV kariuomenės saugumo patikrinimui. Ją iš ten atšaukus to preteksto neesą. Administracija aiškinosi, kad tai esanti logiška paseka susitarimo, kuris numatė kariuomenės atšaukimą tam tikrom sąlygom. Jei jų nesilaikoma, karo veiksmai tęsiasi toliau. Abi pusės turi siekti tiek tiesos ir kaip paprastai gyvenime, čia turėtų nulemti JAV interesai: ar jie reikalauja tokių veiksmų ar ne?

Ieškant atsakymo į tą (Nukelta į 2 psl.)

LINKSMŲ ŠV. VELYKŲ!

VILTIS ir DIRVA

NEŽMONIŠKI ŽIARUMAI IR PARAMA HANOJUI

Pranys Alšėnas

Toronto dienraštyje, The Sun, šalia čia prijungiamos karikatūros, dienraščio redaktorius, Peter Worthington, atspausdino viršujnurodyta antrašte straipsnį, stebėdamasis kaip smarkiai pasikeitė pasaulis, palyginus jį su ankstyvesniais keleriais metais. Hanojui paleidus amerikiečius karo belaisvius.

Atrodo, esą, ir kaip gi padėtis galėtų nesikeisti, klausantis ir sveriant paleistų belaisvių pasakojimus. Gi jų dalis -- buvusi tokia sunki ir tragiška, kad to negalėtų įsi vaizduoti net labiausiai užsidegę "vanagai".

Mitas, kuris taip ilgai buvęs kurtas paradoose, taip vadinamų, "antiwar" activistų ir tų "piligrimų", kurie veržėsi ir važiojo "pasimelsti" prie Hanojaus altoriaus, subliuško (arba bebaisgią subliukšti) kaip, tarytum, nebuvo. Nežiūrint to, Vakaruose, ypač kai kurioj vakariečių spaudoj, dar girdisi tokių balsų, kurie linkę tikėti Hanojaus "pasiaiškinimams", o nemilžiniškas kančias iškentėjusiems belaisviams.

Ką amerikiečiai kariai iškentėję Šiaurės Vietnamo belaisvė, tai buvę ne sunkumai įprastine žodžio tvarka, bet, tiesiog, milžiniško masto žiaurumai, nė kiek nemažesni (jei nedidesni), kuriuos Tarptautinis tribunolas pasmerkė Niurnberge.

Hanojus mirtinai nukankinę nežinomą "aičių belaisvių. O išlikusieji, pasakodami savo išgyvenimus ir kančias, atveria mums žiauriausią ir baisiausią tikrovę.

Bet gi, girdi, ar ne-

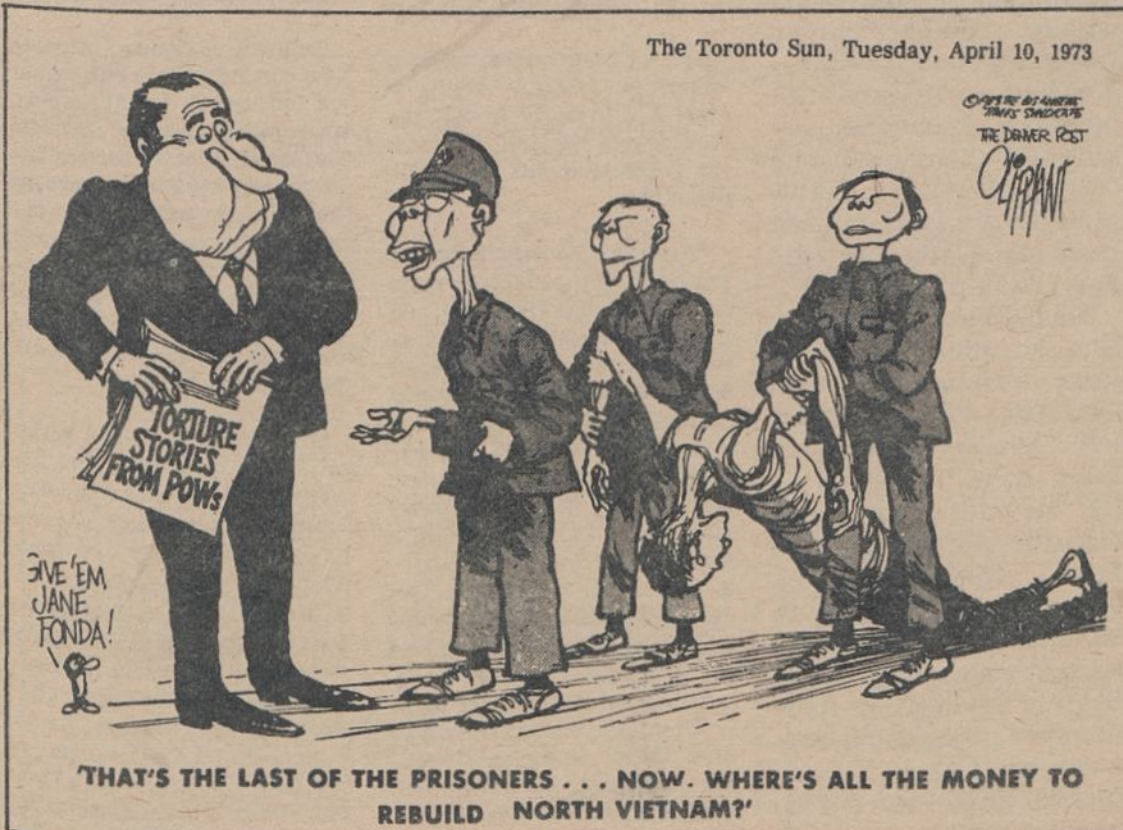
same girdėję daugybės balsų pasaulyje, netgi, tada kai dar nebuvo belaisviai sugrįžę, kad: "Duokime ir duokite Hanojui paramą ir pagelbėkime jam atsistatyti". Netgi ir pačioj Amerikoj (ir oficialiuose sluoksniuose) buvo siūlymų "pa dėti atsistatyti"....

Šiurpulingos (ir, netgi, sunkiai perprantamos) belaisvių pasakojimo versijos -- neradusios labai ryškaus perdavimo nei spaudos puslapiuose, nei TV ekranuose, nei per radiją. Taip lygiai geriau tas versijas nutylėję negu ką nors kalbėję apie jas ar komentavę ir Šiaurės Amerikos "intelektualiniai sluoksniai".

Sindromas esantis tas pats, kaip kadaise "fellow-travellers" netikėjo arba nenorėjo tikėti ir apie Stalino žiaurumus ir žmonių masinius žudymus dar anais laikais. Tik pasiklausykime ir iš girsime nūdien, kad ir Janės Fondos teigimus, esą, buvę belaisviai - melagiai, hipokritai etc.

Netgi CBS perdavusi vieno belaisvio interviu, kuris pasisakęs jog Hanojaus elgesys su belaisviais -- buvęs "humaniškas". Taigi, kai reikia, tai surandama ir tokių, kurių teigimai -- metą šešėlių buvusiems kolegoms karo belaisviams. Hanojui tokie pasakojimai -- taip pat begaliniai "ne prie veido". Jis žada nesugrąžinti mirusių belaisvių kūnų, jei gu nebūsiandios nustotos pasakoti "melagingos istorijos"...

Čia Peter Worthington primena Newsweek ir Time magazinų gerokai seniau spausdintų pranešimų (Nukelta į 2 psl.)

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

JAU LAIKAS KĄ NORS DARYTI

Važinėjant po pasaulį, sutikau įvairiuose kontinentuose labai daug lietuvių, kurie teiravosi apie mūsų lietuvių gyvenimą Australijoje, klausinėjo apie savo pažįstamus ir visą mūsų lietuvišką veiklą. Daug teko sutikti ir spaudos žmonių, aplankyti pasikirų laikraščių redakcijas, susipažinti su redaktorais ir redakciniu personalu. Spaudos žmonės jau daug daugiau žinojo apie visą lietuvišką padėtį, nes pagal nusistovėjusią spaudos tradiciją, daugumoje, redakcijos laikraščiais tarpusavyje keičiasi. Dar daugiau apie visą mūsų padėtį įdomavosi ir teiravosi tai buvę "australiečiai" lietuviai, kurių daugiausiai sutikau Amerikoje ir Kanadoje. Jie, nors ir gyvendami jau eilę metų šiuose kraštuose, daugumoje, save laikė "Australijos lietuviais Amerikoje". Jų susidomėjimas savo anksčiau gyventu kraštu buvo man tiesiog stebėtinas ir kaip Australijos lietuvių krepšinio

rinktinė žaidė savąsias rungtynes Amerikoje ir Kanadoje, tai tie buvę "australiečiai", su visais širdžia ir garsiais šauksmais bei plojimais ragino silpnusius mūsų australiečius nepasiduoti, kas ir mūsų žaidėjams, kaip aš vėliau girdėjau, suteikė labai didelės moralinės pasipirties. Daugelis iš buvusių "australiečių" dar ir dabar gauna mūsų vietinę spaudą ir seka lietuviškąjį gyvenimą.

Ko ne visuose kraštuose iš savo kolegų spaudos žmonių, buvusių "australiečių" ir kitų, skaitančių mūsų bendruomenės laikraštį "Mūsų Pastogę" vis tegirdėdavau paklausimus kas atsitiko su buvusiu įsų puikiu laikraščiu, kad dabar jis savo išvaizda, savo kalba ir kt. yra pasidavęs kaip parapijinis laikraštukas? Sunku man buvo išaiškinti klaususiems tas visas, prieš kelis metus buvusias, bėdas, kada buvęs redaktorius mūsų rašytojas Vincas Kazokas, turėjo palikti lietuvišką spaustuvę ir vėliau net patį laikraščio redagavimą. Žmonėms yra tikrai sunku įsivaizduoti, kad ta nedidelė saujelė lietuvių Australijoje taip smarkiai suskilo, padarant tokios didelės žalos visam mūsų lietuviškam gyvenimui. Nesimėsiu čia nagrinėti ir aiškinti buvusių padarytų klaidų, kas privedė ir prie mūsų laikraščio nusmukimo tiek savo išvaizda, nes savosios spaustuvės neįsigijome ir nežinia ar kada mes ją galėsime įsigyti, kai spausdinant dabartinio bėdų, patį laikraščio išvaizda ir joje esančios begalinės klaidos sunkius kada pilnai ištaisyti.

Šių metų pradžioje buvo sudaryta nauja administracinė "Mūsų Pastogės" komisija, susidedanti iš pirmininko V. Bitino, sekret. J. Maksvyčio ir ižd. R. Baltramijono, kurios pareiga, be visų administracinių darbų, yra tirti sąlygas ir laikraščio pagerinimui. Kaip dabartiniam redaktoriui dr. A. Mauragiui yra sunku dabartinėse sąlygose laikraštį pagerinti, taip, aš manau ir naujai komisijai bus sunku ką nors geriau padaryti, nes ir anksčiau buvusi komisija, po įvairių tyrinėjimų, konkrečių pasiūlymų nepadarė ir laikraštis jau keli metai stovi toje pačioje padėtyje.

Sveikai galvojant ir matant kada pasaulyje ir patys didžiausi priešai susitaiko ir pradeda naują gyvenimą, aš manau, kad ir Australijos, ypatingai Sydnėjaus lietuviams, jau pats laikas būtų pradėti vieningą ir darnų tarpusavio gyvenimą ir darbą. Jeigu mūsų dviejų namai susijungė ir šiandien jau matome puikiasias licenzijuotą klubą, tai tuo pačiu ir padarytoji, vieny ar kitų klaidų, turi būti galutinai ištrinta iš mūsų gyvenimo, kas leis ir vėl turėti puikų savąjį laikraštį, kas grąžins daugelį buvusių bendradarbių ir kas leis vėl vieningai ir gražiai dirbti mūsų kultūrinį meninį ir bendruomeninį gyvenimą, kaip ir prieš kelis metus reprezentuojant visus, o ne tik vieną ar kitą dalį, Sydnėjaus lietuvių. Tikrai, tada ir užsienyje keliaujantis Australijos lietuvis nebus klausinėjamas, kas at-

sitiko su įsų spauda, su įsų laikraščiu. Tikėkite manim, nenoriu kitą kartą aš ir vėl raudonuodamas pasakoti, kodėl buvęs geras laikraštis pavirto tik parapijiniu.

Australijoje vandens sportas yra vienas iš populiariausių, nes atvira jūra supa visą Australiją ir didieji miestai pasižymi ypatingai gražiomis savo įlankomis, duodančioms labai gerą progą ne tik plaukti, bet ir turėti kitų vandens sporto malonumų, kaip būriavimą, jachtų lenktynes ir kt. Nenuostabu todėl, kad Australija, teturinti tik apie 14 ml. gyventojų paskirole vandens sporto šakose yra labai išskili. Pačios ilgiausios baidarių ir kanočių laivelių lenktynės pasaulyje, turinčios 250 mylių nuotolį, vyksta Australijos Murry upėje ir šios lenktynės įvairiose klasėse tęsiasi net penkis dienas. Jas organizuoja Australijos Raudonasis Kryžius ir jose be Australijos laivyno, kariuomenės ir

aviacijos, dalyvauja ir civiliai.

Iš viso šiais metais dalyvavo 120 laivelių. Baidarinėse dviejų vietų lenktynėse dalyvavo su savo partneriu ir lietuvis Rimvydas Švambury, kurie jau savo antroje irklavimo dienoje pastatė naują rekordą, nuplaukdamį 58 mylias per 7 val. 46 min. 30 sek. Penktoje plaukimo dienoje R. Švambury su savo drauguat-siplėše net per dvi valandas nuo buvusių rekordininkų, laivyno įorininkų ir pirmą kartą šioje plaukimo istorijoje laimėjo kaip civiliai, savo klasės varžybas, ką Australijos laikraščiai gražiai aprašė.

Viktorijos valstijoje, buvusiose kasyklų didžiulėse vietovėse, kur ir dabar dar yra mažiau kasama anglis, anksčiau gyveno nemažai lietuvių. Didžioji dalis jų persikėlė gyventi į didžiulius miestus, tačiau nedideliame Latrobe Valley mieste, lyje ir jo apylinkėse, turėdami gerus darbus, įsikūrė keletas lietuvių šeimų, kurie turi savo bendruomenės senitniją ir jos senitnė yra V. Koženiauskienė, buvusio gero Kauno - Šančių sportininko žmona. Jos pastangomis šiame miestelyje viešėjo Melbourne parapijos choras, vadovaujamas dirigento P. Morkūno, kuris glėdojo vietiniais ir iš apylinkių suvažiavusiems katalikams pamaldų metu. Gražiai išpildyti giesmės labai sužavėjo australus ir vėliau, esančių vaizių metu, buvo išreikšta lietuviams graži padėka.

Sydnėje savo 70-ties metų gimtadienį atšventė gerai žinomas vietos lietuvis Jonas Jarmalavičius. Lietuvoje ta raudonmas kariuomenėje ir vėliau perėjęs į pasienio policiją ir būdamas punkto viršininku, J. Jarmalavičius nuo pat savo jaunystės dienų turėjo scenos vaidybinių patraukimą. Gyvenant Vokietijoje, jis dalyvavo įvairiuose lagerinių teatrų pastatymuose, kai atvykus į Sydnę, tuoj pat įsijungė į mūsų vietinę teatrinę grupę ir čia, su dideliu pasisekimu, vaidino. Be teatro, nors ir gražių 70-ties metų sulaukęs J. Jarmalavičius aktyviai dainuoja "Dainos" chore ir kartu su žmo na dalyvauja lietuviškame gyvenime, išauginęs tris dukras, iš kurių viena V. Karosienė yra puikiai įsikūrusi Toronto, Kanadoje, kai jauniausioji Irena, buvusi iškilčiausia drabužių modeliuotoja Sydnėje, kartu su kita seserimi yra gražiai įsikūrę Sydnėje. Puikiuose Jarmalavičių namuose, susirinkus draugams ir bičiuliams choristams, dainų skambėsyje buvo palinkėta suaktuvininkui daug gražių atėties metų ir sveikatos visame lietuviškame darbe.

Vakary Australijoje, Esperance mieste, kur gyvena ir į pensiją išėjo lietuvis inžinierius Viktoras Skrolis (apie jį truputį buvau rašęs anksčiau) miesto valdyba, kurioje jis dirbo kaip viso miesto planuotojas, jo prisimintumui ir pagerbimui už jo tą nenuilstamą darbą planuojant viso naujai augančio šio didelio miesto visą išdėstymą, jo vardu "Skrolis Park" pavadino pagrindinį didžiulį 24 akrų parką, viešai išgirdami jo 11-kos metų darbą, už ką Esperance miesto žmonės, įamžino jo vardą į šio miesto istoriją, kuris pasižymi ne paprastu savo žemės turty gausumu ir miesto dideliu augimu.

Tolimajame Vakary Australijos sostinėse mieste Perth, kur yra įsikūrę keli šimtai lietuvių, labai gražiai veikia ir reikiąsi Savanoriai Kurėjai, kuriuos belankydamas vysk. A. Deksnys, pasakė kad jam važinėjant po pasaulį, niekur neteko matyti taip gražiai susitvarkiusių ir veikiančių Savanorių Kurėjų, kaip kad jie yra Perth. Jiems gražiai vadovauja A. Klimaitis, padedamas kitų savo kolegų.

Po savo eucharistinės kelionės, kuriai vadovavo ir visą kelionę tvarkė žinomas Amerikos lietuvis, kelionių bendrovės prezidentas Vladas Rasčiauskas (Walter Rask), jis atsiuntė savo ir visų ekskursijos dalyvių padėkos laišką Australijos visiems lietuviams už jų tokių nuširdų rūpinimąsi ir priėmimą visų ekskursantų, kurių žodžiais, jie nie kada neužmirš šios kelionės, ty begalinių įspūdžių ir naujai įsigytų draugų ir užsimezgiusių putkios draugystės. Pasirodo, kad

NEŽMONIŠKI ŽIAURUMAI...

(Atkelta iš 1 psl.)

mų apyskaitas, kurios, trumpai suglaudus, ro-džiūsios raudonųjų šitokius žiaurumus su belaisviais.

Esą, belaisviai prievarta su didele jėga buvę susukami į tam tikrus kamuolius kojų pirštus sukišant į jų pačių burnas. Jie deginami būdavo su karštu prosu, pakabinami -- pakariami galvomis žemyn. Taip pat daromi visokie kitokie begaliniai ir, tiesiog, pragariskai išmisingi kankinimai, verčiant belaisvius duoti propagandinius pareiškimus per radiją ir atvykusiems į Hanojų raudonųjų simpatikams iš svetur. Jų rankos -- deginamos su degančių cigarečių liekanomis, visokiais kankinimo būdais išnarinami raktikauliai, žiaunos etc. Taip pat belaisviai prievartiniai buvę verčiami daryti, netgi, homoseksualines perversijas tarpusavy, jie pririšami grandinėmis prie lovų, sienų ir t.t. Jie mušami, perleidžiami pro elektros srovę, metų metus laikomi atskirose vienu-tėse ir t.t.

Dabar gi, esą, jau tikrai patirta ir sužinota, jog daugelis belaisvių tokių kankinimų neišlaikė mirė arba, tiesiog, buvę užmušti. Be to, juos gyvenančius nežmoniškose sąlygose, dargi, smarkiai žudžiusios ligos "Beriberi", maliarija, dizenterija ir kt.

Žinoma, kankinimai priklausę nuo kalinimo vietovių, pagal belaisvių laikymo stovyklas, ir jų stovyklų administracijų bei prižiūrėtojų "išmaningumą". Dėl tos tad priežasties ir galėję atsirasti kai kur "humaniškesnių sąlygų".

Taigi, už tokių raudonųjų "humaniškumą" argi jiems verta bent kokia "atsistatymo parama" ir dar tuo labiau, kad jie, anaipol, nebaigę savo agresijos nei prieš Pietų Vietnamą, nei prieš Cam-bodiją? Ten karas, užpuolimai ir žudymai -- tebevyksta. Šiaurės Vietnamas ir Vietkongas dar tebesistengia uždėti savo vergijos pančius ant laisvų žmonių rankų.

Beje, čia atpasakoto straipsnio autorius, dabartinis "The Toronto SUN" redaktorius, Peter Worthington, yra raudonųjų taktikos ir jų veiksmų geras žinovas, nes eilę metų buvęs Maskvoj, kaip buv. dienraščio "The Telegram" ten akredituotas specialus korespondentas.

MUELLER BRASS CO.
Has immediate openings for experienced AUTOMATIC SCREW MACHINE OPERATOR and/or set up. APPLY OFFICE
1925 LAPEER AVE.
PORT HURON, MICH.
An Equal Opportunity Employer (28-30)

MAJOR MFG. CO. IN SECURITY INDUSTRY EXPANDING OPERATION TO PHILA. AREA. COMPANY SEEKS A NUMBER OF INDIVIDUALS WHO WISH TO GET INTO THE SALES AND OR MANAGEMENT FIELD WHO ARE CAPABLE OF EARNING AND DESIRE TOP DOLLAR IF GIVEN THE OPPORTUNITY. CALL MR. WEISBLATT OR MR. VICKERS AT (215) 757-0929. (28-31)

ir Australijos lietuviai moka ir gali būti labai vaiziingi.

KLEVO LAPO ŠALY PRANYS ALŠENAS

MONTREALIS BE J. KARDELIO

J. Kardelis 1963 m. PLB seime

Su 1969 m. pradžia užgeso žinomo laikraštinko ir gabaus - didelio redaktoriaus, a.a. Jono Kardelio, gyvybė. Taigi, jau ketveri metai lietuvių tauta ir Montrealio lietuvių kolonija Kanadoje -- be Jono Kardelio...

A.a. Jono Kardelio mirtis -- didelis smūgis lietuvių tautai, o ypač lietuviškajai laikraštinkijai svetur. Ir kaip gi ne? Juk pasitraukė iš mūsų tarpo, tikro mis ty žodžių prasmėmis, vienas iš gabiųjų, nepailstamųjų žurnalistų bei redaktorių, dirbęs ir plūšėjęs laikraštinkijos dirvonuose nuo 1908 m. Taigi, visą kapą metų! Velionis redagavo tokius puikius, tokius turiningus laikraščius, kaip "Lietuvos Žinias", "Savivaldybių Balsą", "Lietuvių Žodį" ir paskutiniuosius savo gyvenimo dvidešimt metų -- "Nepriklausomą Lietuvą" Montrealyje. Jis rašė spaudai įvairiausiais -- visuomeniniais, politiniais ir kultūriniais -- klausimais. Ypač gabus recenzentas ir kritikas buvo muzikinių apraiškų. Jeigu kas nors būtų surinkęs a.a. J. Kardelio parašytus straipsnius -- jų būtų buvę daugelis tūkstančių.

Mane, kaip žymiai jaunesnį laikraštinką, (velionis už mane buvo vyresnis net 18 metų), visada žavėjo jo didelis optimizmas visose gyvenimo srityse (ne tik laikraštinkijoje, bet ir visuomeniniame darbe. Buvo itin uolus ypač Lietuvį B-nės veikėjas), o plunksnos darbe -- gal niekieno nepajėjamas ir nepalankiamas.

Daug laikraštinkų esame turėję savo eilėse, kurie, deja, nors gerai ir gražiai pasireikę, bet neištesėjo iki galo. Jie, galima sakyti, tarytum žvakės, sudegę tos srities darbe ir... išnyko.

Tiek laiko dirbti laikraštinko darbą, kiek jį dirbo amžinos atminties Jonas Kardelis, reikia gimti tikru laikraštinku, tarytum su plunksna rankoje. Jam mirus, man tiesiog, buvo baisu ir pagalvoti: kuo gi Montrealis užpildys tą milžinišką spragą, kurią paliko mirdamas a.a. J. Kardelis? Deja, ir ligi šiol -- spraga nėra tinkamai užpildyta. "Nepr. Lietuvą" redaguoja, bene, trečias redaktorius (redagavo dar ir redakcinis kolektyvas), bet J. Kardeliotrukumas -- jaučiamas nuolat laikraščio skiltyse...

Tokį pat klausimą: "Kuo užpildys?" -- galima statyti ir visai lietuviškajai visuomenėi (ypač KLB) ir lietuviams laikraštinkams -- Lietuvių Žurnalistų S-gai, kurios garbės nariu buvo velionis J. Kardelis.

Abu su Kardeliu, kaip laikraštinkininkai, nebuvome vienos ideologinės minties žmonės, vienoktas mums netrukė būti gerais bičiuliais. Prie norimo pasiekti tikslo plaukdavome vienu ir tuo pačiu spaudos laiveliu. Beplaukdam, žinoma, kartais ir susikibdavom tarpusavy, bet greitai ir vėl susitaisydavom. Jis buvo valstietiškas liaudininkas, o aš -- daugiau dešiniojo sparno žmogus.

Pagal laiko išgales, visą laiką bendradarbiau su "Nepr. Lietuviu" ir dažnai pasikeisdavom laiškais su J. Kardeliu -- pasibėdodavome spaudos vargais etc. Vienaime laiške tarp kita ko J. Kardelis man rašė:

"Malonus Kolega,

Dėkingas esu už visą tai, ką prisiunti. Galia, kad jokių honorarų neišsigalime mokėti. Ma-

no vedamasis laikraštis laikost vien skaitytojų dėka. Ir aš pats nei namų, nei kitokio turto neturiu ir neturėsiu, -- gal užteks urnos...

"Kai dėl darbo sąlygų, tai aš laimingesnis buvau darbovietėje dirbdamas. Tenai dirbi, mėtai darbą ir viską užmiršai. Kai dirbau ten, grįžęs iš darbo, parašydavau po kelis straipsnius. O redaguodamas laikraštį -- visą laiką esu užimtas, nė minutės laisvalaikio, o ir atlyginimas, kokio Sveikas tikrai nenorėtum gauti!"

Nežinrnt begalinės darbo gausos, J. Kardelį visur kur buvo galima matyti -- visuose suvažiavimuose, kongresuose etc.

Nuvažiavęs Chicago, į Jaunimo kongresą, žinriu, ir J. Kardelis tenai apkliu, tarytum garnys ilgu kaklu po balą (šis palyginimas -- ne įžaidimo prasme. Jį /Kardelį/ tokį matė ir dailininkai-karikatūristai. Jungiu dail. Viktoro Andriūšio saržą).

Ypač paskutiniu juo savo amžiaus gyvenimo metu, laikraščio redagavimo ir leidimo dėliai -- J. Kardelis buvo įsigijęs ir foto aparatą. Jis pats atlikdavo ir foto reporterio darbą. Taigi, ir ten, Jaunimo kongrese, žiūrėk, kur nors prisispyręs "prie sienos", tai J. Kapočių, Enciklopedijos leidėją, beklaušinėjęs apie ištiesimą anglišką Lietuvį Enciklopediją, tai jį befotografuodamas, tai kitą koki svarbesnį asmenį beklamantinėjęs ir t.t. Ir tai -- visur jo pilna -- ir paskaitų salėje, ir simpoziume ir dainų išpildymo salė ir t.t. ir t.t.

Šiaip jau a.a. J. Kardelis -- ne buvo kažkoks gražybės kalbėtojas suvažiavimuose ir susiėjimuose, bet dalykus, nors labai paprastais terminais, išaiškindavo ir išryškindavo iki galutinumo. Raštuose -- taip pat buvo aiškus, nors, kai kur, "sausokas". Su didesne "padažo" doze jo būdavo tik muzikinės recenzijos, kaip tos srities neblogo specialisto.

A.a. Jonas Kardelis mylėjo visus lietuvius, nežinrnt ar jis būtų liaudininkas, ar "cicilikas" ar "krikdemas", ar tautininkas, ar "lasininkas", ar dar kitoks - kitokiausias. Jis buvo didelis žmonių, ypač savo tautiečių, tolerantas.

SEWING MACHINE TRAINEES

NO EXPERIENCE NECESSARY. Will train on power sewing equipment Permanent, steady work, piece work rates.

Apply in person Between 8:30-11 A. M. and 1-4 P. M. **THE JOSEPH AND FEISS CO.**

2149 West 53rd St. Cleveland, Ohio (2 Blocks South of Loraine Ave.) An Equal Opportunity Employer (29-31)

MACHINE OPERATORS

GROWING FIRM NEEDS FULL TIME MACHINE OPERATORS ON BOTH 1ST & 2ND SHIFT.

COMPANY PAID HOSPITALIZATION, LIFE INSURANCE AND PROFIT SHARING.

NO SEASONABLE LAY OFFS. APPLY 9 A. M. TO 5 P. M.

HI-VOLTAGE EQUIPMENT DIVISION

4000 EAST 116 ST. CLEVELAND, OHIO 44105 An Equal Opportunity Employer (28-32)

DIRVA THE LITHUANIAN NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

MAILING ADDRESS

P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO • PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS, INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS • PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR TAI SOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRAŠANT • PAVARDE PASIRASYTI STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

GYVIESIEMS KARSTĄ — MIRUSIEMS PAGARBĄ

Kai paskutinioji lietuvių emigrantų banga papildė pirmųjų vyresniųjų eiles, visuose laisvuose kraštuose, kur tik mūsų daugiau išsikūrė, ten suklestėjo tautiškas, lietuvių kultūra ir kova už Lietuvos išlaisvinimą. Po eilės metų pradėjus retėti mūsų visuomenės darbuotojų eilės, kilo rūpestis, kas juos pakeis nes atrodė, kad jaunimas mūsų veikla nesidomės. Tuo rūpesčiu vis daugiau pradėjom persiimti ir spaudoje diskutuoti, ieškoti būdų ir priemonių jaunimui įtraukti į organizacinę veiklą, į lituanistines mokyklas. Vieniems geriau, kitiems sunkiau tai sekėsi įgyvendinti.

Dabar, po dviejų su viršum dešimtmečių savaimės išvyko kartų pasikeitimas. Daugelio org-jų vadovavimą palengva perima jaunesnieji ir tenka tik džiaugtis, kad vadovaujančių asmenų netrūksta nei vienai generacijai, bet tenka prisipažinti, kad organizacijos pradeda pasigesti eilinių narių. Kodėl?

Reikia manyti, kad lemiamos reikšmės turi organizacijų vadovybės, kurių rankose randasi visas organizacinis judėjimas. Jei išrinkta valdyba ramiai sau tyli ir laukia kadencijos galo tai kas reiškia tos organizacijos eilinius narius, o apie naujų, ypač jaunesniųjų narių įtraukimą negali būti ir kalbos, nes kuriamgi tikslui kviešti įstoti, kokiems darbams, kokiai veiklai? Reikia duoti darbą, juk mūsų visuomeninio gyvenimo praktika jau ne kartą parodė, kad kai aiškus ir naudingas tikslas, talkininkų greit atsiranda įvairaus amžiaus remiančių materialiai ir talkinančių darbuos. Turėjom progos įsitikinti iš didžiųjų tautinių šokių, dainų švenčių, jaunimo kongresų ir kitų įvykių. Jei tik yra iniciatorių, veiklių vadovų, netrūksta ir talkinančių eilinių darbo rankų ir lėšų.

Taigi, lietuviškų tautiniu požiūriu nesunkumams nuveikti daug ir didelių darbų, bet blogiausia yra tai, kad be lietuviško charakterio gerųjų beuožių, mummyse glūdi ir viena iš blogųjų ydų: jei kokia org-jos vadovybė savo pareigas atlieka su atsidavimu, kai organizacija gyva, judri, kai vadovybė tai organizacijai per eilę metų aukoja visą savo poilsio laiką, jeigą ir nesuskaitomą su-

mą lėšų be niekono pareikštos padėkos, neįrašytų į jokių aukų lapus nurašymui nuo taksų, tai žiūrėk, ima kam nors kilti noras parodyti ir savo "sugebėjimus" -- visą atliktą didį darbą, o kartu ir žmones nuvertinti. Ta proga pravartu prisiminti Draugo 1973 m. kovo 31 dienos išanginio žodžius:

"Vertiname visų organizacijų atliktus darbus ir jose dirbusius žmones. Gerbiame amžių ir įvairias sukaktis, nes tai asmenų ir jų darbų įvertinimas. Bet turėtume vengti gyviesiems užpilti žemės saują ant dar nesukalto karsto. Šiandien yra svarbiau tiek vyresniems, tiek ir jaunesniajai lietuvių kartai jungtis..."

Tačiau, ar galima tikėtis jaunimą įjungti į organizacijas, kur jis atėjęs pamato, kad vietoj pelnyto įvertinimo ir pagarbos, vietoj padėkos jo tėvams ar kitiems veteranams veikėjams toji organizacija kala karstą ir jau pila žemę, kaip pastarasis dar gyvas, aktyvus ir gali dar daug nuveikti lietuvių baruose jei ne vienoj tai kitoj srityje.

Keičiasi vadovybių žmonės, keičiasi jų veiklos būdai pagal nusiteikimus. Tai natūralu. Tik nesikeičia pagrindiniai mūsų išeivijos siekliai. Dirbame savo visuomenės, savo tautai ir jos laisvės atstatymo tikslams. Todėl tokie darbuotojai užsipelno neabejotinai pagarbos bei įvertinimo. Iš tos (neapmokamos) visuomeninio darbo garbės tarnybos pasitraukiančius už jų atliktus darbus nuosirdžiai vertindami turime palydėti ir į jų vietas ateinančius supagarba sutikti.

Su pagarba žiūrime ir gerbiame tuos vadovus, kurie išrinkti atstovais gerai žinodami, jog priklausom nuo jų, kurie jiems tas pareigas patikėjo ir laukia ne tiek reprezentacijos, kiek nuoširdaus organizacinio darbo ir pastangų bei to visuomeninio darbo ir užsimojimų įgyvendinimo. Tačiau, kad vadovybės turėtų visuomeninio darbo tikrą kamas sąlygas, jas išrinkę ir eiliniai nariai negali likti be pareigų, kaip neseniai viename jaunios kartos parengime su ašaromis akyse pranešimą darydama skundėsi tos organizacijos pirminkė, jog visi nutaria koki tautinį organizacinį tikslą įgyvendinti, bet pradėjus jį siekti iš na-

Hartfordo "Tėvynės Garsų" lietuvių radijo programa, pradėdama 17 veiklos metų, nuo balandžio 29 d. bus girdimi iš VRYM 840 stoties sekmadieniais nuo 4:15 v. p.p. iki 5:15 v.v. Nuotraukoje programos vedėjas Algimantas Dragunevičius su pranešėjais. Iš kairės: Lionginas Kapeckas, Zita Dapkienė, Alfonsas Dzikas ir Algimantas Dragunevičius.

PABALTIEČIŲ DIPLOMATINĖS ATSTOVYBĖS — SIMBOLIAI

Kovo 20 d. The Wall Street Journal idėjo reikšmingą ir pilną politinės padėties supratimo Roberto Keatley straipsnį: Diplomatai be tėvynių: jų valstybės pradinio, jų uždaviniai palieka. Straipsnio pavadinimo potekstėje: Pabaltijo atstovai čia yra nuo trisdešimtųjų metų, turi jie mažai ką beveikti, bet išlieka simboliais.

Autorius, kalbėdamas apie "simboliką", turi galvoje laisvės simboliką. Per tris skiltis praplitusį rašinį, autorius plačiai apžvelgia Lietuvos, Latvijos ir Estijos "absorbavimo" į Sovietų Sąjungą tragediją. Autoriaus nuomone, kad ši unikalinė Pabaltijo atstovybių padėtis Washingtono susidare dėl didžiųjų valstybių politikos, dėl šaltojo karo eros manevrų. Jis vadina tą padėtį "istorine anomalija".

Pakartodamas visuomenės informacijai John Foster Dulles suteiktos krypties turinį, Robert Keatley lyg ir atnauja ilgą sovietinės okupacijos nepripažinimo istoriją. Jis pristato įvykių, buvusius prieš trejetą dekadų. Ir tai savaime ragina įtikėti, kad nesusidaro kitų jėgų, kurios, tuo tarpu, pajėgtų esamą padėtį pakeisti.

Ir vėl, mūsų pasitenkinimui, plačioji visuomenė sužino, kad Pabaltijo valstybių vėliavos plevesuoja Kennedy Centre Washingtono, kad Pabaltijo atstovai kviečiami į Jungtinių Amerikos valstybių diplomatinis parengimus.

"Mes žiūrime į savo misiją", sako straipsnio tekste Latvijos diplomatas, "kaip kalbėtojai už tautą, kuri negali kalbėti už save. Dabartinė padėtis yra laikina ir negali tęstis nuolatinei".

Autorius, tačiau, paste-

rių tarpo nesulauki tal-

Tik vertindami ir gerbdami kitų naudingus Lietuvai atliekamus darbus pelnysime pagarbą ir sau.

E. Čekienė

vų lankymaisi Washingtono turi įtakos administracijai. Ir kaip pavyzdį, Robert Keatley pažymi, kad dargi Pat Nixon aplankiusi Lietuvių šokių festivalį Chicagoje!

Pabaltijo diplomatai turi betarpi ryšį su Valstybės departamentu. Jie kviečiami į Valstybės departamento parengimus. Valstybinių minėjimų dienomis patikrinami apie nepakitusią J.A.Valstybių politiką.

Platus, pusantro tūkstantčio žodžių straipsnis, tilpęs The Wall Street Journal turi didelę informacinę reikšmę. Autorius išdėstė pasiūlytą mą su tam tikra sugesti ją skaitytojui -- Pabaltijo valstybės yra smurtu aukos, to smurto nepripažinimas yra politinio padarumo sąlyga: laisvė, aišku, yra taprielauda, kurios vertybė iki šiol amerikiečiai neabejojo.

Mums itin įdomu, kad pabrėžta organizuotų etninių grupių įtaka Washingtonui. Amerikietis publicistas akcentavo tai, kuo mes patys, dėl reikšnių ir išizolių, imame lyg ir abejoti.

Lietuvių žurnalistų Sąjungos Los Angeles skyrius pasiryžo platinti lietuvišką spaudą. Naujos veiklos valdybos rūpesčiu sudarytas patriotinės spaudos sąrašas. Jis atspausdintas "Lietuviai Amerikos Vakaruose" laikraštyje, o taip pat siunčiamas atskiram atspaudu į lietuvių namus. Kreiptasi į 1.200 adresatų. Nurodoma laikraščių vardas, kryptis, adresas, prenumeratos kaina. Sąrašo minima ir Dirva.

PARAMA MŪSŲ SPAUSTUVEI ATNAUJINTI

Be jau gautų 1,214 dol., spaustuvei atnaujinti, atsiuntė paramą:

• **Eugenija ir dr. Juozas Bartkus, Danguolė ir Eugenijus Bartkus**, siųsdami du čekius po šimtą dolerių, rašo: "Nustojome žymaus lietuvių ir mūsų šeimos bičiulio dr. Stepono Biežio, kuris ir sunkiai sirgdamas savo gyvenimo paskutinėmis dienomis dar vis rūpinosi lietuviška spauda ir dosniai parėmė Dirvos spausdinimo priemonių atnaujinimo vaju. Jo laiškas Dirvai lyg testamentas. Jisai tikėjo, kad atsiras šimtininkų, kurie sukels reikalingą pinigų sumą. Tikime, kad jis neklydo. Jo inspiracijos ir pavyzdžio paaukinti dedamės į šį vaju. Sėkmės jį ištermės Dirvos darbuotojams!"

• **Inž. Jonas Jurkūnas** rašo: "Siunčiu šimtą dolerių su specialia intencija. 50 dol. vietoj gėlių a. a. dr. Steponui Biežiui pagerbti ir 50 dol. metinių proga a. a. dr. V. Ramanauskui prisiminti, nes atrodo jo palikimas pradėjo spaustuvės atnaujinimo akciją. Linkiu daug sėkmės sukeliant pinigų gražiam ir naudingam reikalui".

• **ALT S-gos Clevelando skyrius**, turis didžiausią iš visų skyrių įnašą Vilties draugijoje, spaustuvės atnaujinimui paskyrė 150 dol.

• **A. Janys**, iš Columbus, Ohio, siųsdamas 25 dol., rašo: "Perskaičiau Jūsų kreipimąsi į skaitytojus pirksimui spaustuvę naujos mašinėlės ir šiam reikalui siunčiu 25 dol. papildydama savo įnašą Vilties draugijoje".

• **Tera ir Vytautas Trečiokai**, Friendly Arres Motel savininkai 2650 Berlin Turnpike, Newington, Conn., siųsdami 25 dol. rašo: "Nuo pat atvykimo į Ameriką, kaip ir kiekvienas lietuvis, prenumeruoju vieną lietuvišką laikraštį. Turim, prisipažinti, kad per eilę metų perėjom kelis. Ir pakol kas Dirvą randam pačią informatyviškiausią. Siunčiam mažą auką spaustuvės patobulinimui".

• **Inž. Jaunutis Nasvytis** įteikė spaustuvės atnaujinimui auką 25 dol., papildant savo įnašą Vilties draugijoje.

• **E. Unger** atsiuntė auką 10 dol.

• **Vladas Būtėnas**, Dirvos bendradarbis, kurio redaguojama skiltis "7 Dienos Čikagoje" spausdinama Dirvoje, spaustuvės mašinoms atnaujinti atsiuntė 10 dol.

• **K. Morkūnas** įteikdamas 5 dol. auką, sako: "Prašau priimti nors tuos kelis dolerius spaustuvės atnaujinimui".

Viso iki šiai dienai spaus-tuvei atnaujinimo fondan gauta 1,764 dol.

Visiems aukotojams nuosirdžiai dėkojame.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

A TIME FOR NEW HOPE
AND A REBIRTH OF IDEALS
HAPPY EASTER

COUNTY AUDITOR

GEORGE V. VOINOVICH &
FAMILY

A. VOLDEMARAS — ISTORIKAS (4)

ALGIRDAS BUDRECKIS

Iš Nisseno tyrimų Voldemaras daro tokią išvadą: „Jei dabar pripažinsime, kad taip pat bus rašę ir ankstyvesnėji analistai, tai turėsime prieiti prie konkluzijos, kad žinios apie senąją Romos istoriją patikimos, nes eina iš senovės, ne kiek nesikeisimos (sic.)“. Vairas, nr. 9, psl. 14) Bet pats Voldemaras greit susigaušo, kad šitokia išvada neatsako pilnai į skeptikus. Jis priduria: „Bet iš kur mes galime žinoti, kad istorikai -- Salustius, Svetonius, Tacitas neiškreipė istorijos, tegu kad ir netyčia?“

Voldemaras mums duoda žymaus vokiečių istoriko Rankė pastabą: studijuodamas istorikų raštus, Rankė įsitikino, kad juo raiškesnis asmuo istorikas -- juo mažiau galima vartoti jis šaltinių. Tad Rankė siūlo atmesti tokių istorikų raštus visai ir jų vieton naudotis dokumentais. Bet Voldemaras išžiūri perdėtą objektyvumą šitoje Rankės išvadoje. Voldemaras „Vairo“ skaitytojams aiškina:

„Bet kas galima naujųjų laikų istorikui, neleidžiama senovės laikų tyrinėtojams. Profesorius M. Rostovcevas gražiai nurodydavo savo lekcijoje, koks skirtumas tarp istorikų, kurie tyrinėja naujuosius laikus ir senovę. Pirmasai yra užverstas medžiagos ... jam reikia iš daugybės išsirinkti svarbesnįjį šaltinį. Kas kita senovės istorikui. Jis turi rankioti kiekvieną mažmožį, branginti jį, stengties sunaudoti... todėl senovės istorikai turi stengties savitai išrišti Rankės iškeltą problemą... Reikia pažinti, kokio buvo istoriko pasaulio pažiūra, kaip jis suprato uždavinį, kodėl rašė savo veikalą, koki jo tyrinėjimo būdai. Reikalinga senovės istoriografijos istorija“. (Ten pat, psl. 14).

Voldemaras taipogi palietė teigimą, kad istoriografijoje teisingumas ir pasakojimo gražumas prieštarauja viens kitam. Mūsų laikų istorikai tuo ir skiriasi nuo graikų ir romėnų autorių, kad mūsų amžininkai ieško vien teisingumo, o anie pirmiausia pasakojimo gražumą. Voldemaras griaua šitokią galvą, kaip dilemą be tikro pagrindo. -- Ar iš tikro

prieštarauja? -- klausia Voldemaras. Jis įrodo, kad graikai reikalavo gražaus rašymo iš visų rašytojų, ar jie būtų istorikai, oratoriai argantininkai. Jis apgailestauja kad šisai reikalavimas šiandien užmirštas. Jis pastebi, kad teisingumo istorijoje anais laikais reikalauta ne mažiau kaip dabar. Tam teiginiui paremti cituoja Ciceroną: „Tegu nieko nesako, kas melaginga, ir vėl tegu nieko nenutylti, kas teisinga“. Voldemaras išveda: „teisingumo reikalavimas gimsta etikoje ir lygiai tinka visoms mokslo šakoms“. (Vairas, nr. 9, psl. 15).

Jis toliau kalba apie metodologiją. Anot jo, rimtesnį mėginimą apibūdinti senovės istoriografiją randame Bernheimo „Lehrbuch der historischen Methode“. Bernheimas visą istoriografiją nuo pradžios ligi mūsų laikų dalo trimis periodais: 1. pasakojimo (referavimo), 2. pamokymo (pragmatinė) ir 3. išaiškinimo (genetinė). Voldemaras dar rekomenduoja savo mokytojo Lappo - Danilevskio metodologiją. Esą, Lappo dėsto, kad istorijos faktus konstruodami, mes vadovaujamės priežasčių įstatymu (Kausalgesetz). Šis įstatymas apsirėiškia tada, kai mes aiškiname atsitikimų ryšį.

Pagaliau Voldemaras teigia, kad reikia ištirti kaip senovės istorikai pamatavo savo tvirtinimus, kaip įrodinėjo ir aiškino faktus. Voldemarui atrodo, kad įrodinėjimų būdas paimtas arba turėtų būti paimtas iš teismo praktikos. Dėl istoriko faktų patikimumo Voldemaras rašo: „Kas guli teismo išrodymų pamate? Liudijimas. Iš kur randas pasitikėjimas liudijimu? Pirmų pirmiausiai moraliniame liudininko autoritete. Istoriai, rašydamas savo veikalą, remiasi ne šaltiniais, o liudijimais, 'testimonial'“. (Ten pat, psl. 16).

Šis straipsnis apie seniausių Romos šaltinių bei istorikų problematiką galėjo būti pritaikyta rusų ir lietuvių metraščių (ypač Bychovco kronikos) nagrinėjimui.

Matomai, tiek iš savitų studijų, tiek iš kritikos, Augustinas Voldemaras buvo kompetetingas istorikas. Jo darbu

ŠOKIAI IR SAMBŪRIAI (5)

BRANGI SESUTE,

Ar tu eitumei pas akių gydytoją skystis širdies liga? Ar Tau ateitų į galvą užsakyti pas Romą Viesulą dievdirbio rankos medžio raižinį: modernų, o senoviškai "autentišką"? Ar Tu ieškotumei Liūnės Sutemos poezijoje senos liaudies dainos teksto? Aišku, kad ne! -- sušunki.

O tačiau modernūs Viesulo raižiniai yra tiesioginė tąsa jo ankstyvųjų rišėjų, grėbėjų, jo dievo "Pan", kuriame graikų mitologijos nėra nei lašo, o svirskiškų smūtkelių poezijos randasi marios... O tačiau Liūnės Sutemos dirbtinam modernizmui, norom nenorom, aromo tebepriduoda jos ankstyvųjų "liaudiškųjų" rūtos kvapas: "Ne suvisam išėjo, tik suvisam negrižo..." Pameni?

Mes matome, kad Viesulo pasauliniai pripažinti raižiniai yra tiesioginė mūsų dievdirbių projekcija modernaus meno ekrane. Mes žinome, kad daugelis mūsų poetų, menininkų, rašytojų, yra giliai suleidę šaknis į seną, daug kartų artą, mūsų liaudies kūrybos dirvoną, be kurio sulčių mūsų modernus menas lyg tai išdžiūsta. Mes visa tai suprantame, ir mes visa tai pripažįstame. Mūsų menininkai ir mes patys, it geri ūkininkai savo dirvą, savo juodžemį saugome. Greta modernių pasireiškimų, mes tebekreipiame didelį dėmesį į mūsų medinių kryžių meno išsaugojimą, mes tebedainuojame su meile pačias seniausias mūsų dainas, kurių tematika neretai driekiasi neolito glūdumon...

Tačiau kai mes prieiname prie liaudies šokių, mes staiga apankame ir darome dvigubą klaidą: mes nebesaugome senojo dirvono, o drauge ir neleidžiame naujiems menininkams jame auginti moderniam laikotarpiui pritaikytas lietuviško šokio formas.

Jei mes nukreipsime akis nuo šokių, ir pažvelgsime į lietuviško meno visatą, mes negalėsime išvengti nepastebėjė tam tikro mūsų liaudies meno dvilipumo: greta seniausios, tolimiausios žmonijos senovės palikimo -- kursai išliko stebėtinai grynas ir autentiškas --, harmoningu būdu pas mus vystėsi kaskart atsinaujinusios versijos ir formos, kurios šiandieną atšviečia kelių tūkstančių metų senumo kultūros raidą. Ši dvilipumą mes išlaikėme labai ryškų mūsų dainose, kuriose galime atsekti nepertrauktą giją nuo pagoniškų mitologinių motyvų "Tekėjo saulelė", "kukavo gegutėlė", senųjų karų paminėjimų "Rytoj iškelsiausim į vengrijų žemę", baudžiaivos laikotarpio "Oi žiba žiburėlis..." iki dabartinių partizanų dainų "Kaip linas...".

Šokis turėtų vystytis lygiai tokiu pat būdu, kaip ir mūsų daina. Kai kurie šokių būreliai turėtų saugoti visų stilizacijų pradą -- autentišką senąjį, istoriniai atstatytą, šoki. O tuo prad remiantis, mūsų ansambliams turėtų būti suteikta visiška ir absoliuti laisvė šokius stilizuoti ar moderninti.

Jei mes išlaikysime autentiškojo šokio paralelę, mes tuo pačiu į modernizaciją ar stilizaciją gaėsime žiūrėti kaip į teigiamą reiškinį, liu-

se nėra to dažnai navaus aušrininkų romantinio svajojimo. Pas jį nėra to šiauriečio miglotumo ir abstrakcijos. Voldemaras žiūri į faktus, kaip aiškiaregis racionalus romėnas. Jam rūpi tikslumas, bet kartu, būdamas klasikų mėgėjas, yra atsižvelgta į gražų stilių. Klasicizmas ir humanizmas įtaigojo jo pažiūrą į praeitį. Po 1926 m. seimo rinkimų, kada jis pateko į valstybinį forumą, tautininkų atstovu, nebuvo laiko tyrinėjimams. Jo straipsniuose ir vėliau veikale "Lithuaniae et ses problemas" atsirado

skubotumo žymės. O po Gruodžio 17 d. perversmo jis metė sėslų istoriko darbą ir atsidavė audringam ir veiksmingam politiko darbui.

LINOTYPE OPERATOR

Experienced Linotype Operators needed to maintain and supervise new linotype operation. Must be familiar with equipment and capable of repairing, adjusting, and minimizing downtime.

Write detailing experience and salary desired or apply in person to:

SPENCER GIFTS

BOX 35
ATLANTIC CITY, N. J. 08411
(28-30)

Grandinėlės vadovas L. Sagys tarp savo šokėjų.

J. Carlos nuotrauka

dijantį lietuviško šokio gyvastingumą. Drauge dingtų gana nelogiški "ansamblio stiliaus autentiškumo" reikalavimai, kuriuos patenkinti praktikoje yra beveik neįmanoma.

Atstacius autentiško šokio paralelę ansamblio vadovo tikslas taps visiškai skirtingas nuo istorinę šokių studiją atliekančio būrelio paskirties. Ansamblio vadovui turėtų juk būti leistina išdirbti savitą stilių, ir mūsų šokių gausume ir įvairume pasirinkti tai, kas yra artimiausia ansamblio žanrui.

Iš kitos pusės, rimtas, moksliskas senoviško šokio atstatymas savaime išdirbtų tam tikras ribas į kurias naują šokio interpretaciją patiekiantis menininkas turės išsipausti. Didieji klasikinio meno kūriniai jau ne kartą įrodė, kad kietų taisyklių prisilaikantis menininkas pasiekia stebėtinai aukšto lygio. Kai kurie išimtinai gražūs mūsų šokio stilizuoti variantai pilnai patvirtina, kad stilizuotojas prisilaikęs liaudies choreografijos dėsnių, tuomi sutvirtina šokio meninę išreišką.

Deja, mūsų šokių vadovai, ieškodami scenai pritaikytų motyvų, jau dabar yra daugumoje priversti vadovautis įvairiais stilizuotais ir perstilizuotais šokiais ir remtis ne rimtomis studijomis, o stačiai ... instinktu. Kol kas, ačiū Dievui, mūsų vadovų tautinės nuojautos šokio srityje, nei mūsų, nei jų pačių neapvylė, tačiau kiek ilgai gali gyvuoti instinktyvus šokio supratimas?

Tuo tarpu kai šokio stilizacija savo esmėje sutampa su mūsų liaudies meno tradicijomis, senojo pagrindo stoka šokio stilizaciją atliekant visgi ilgainiui gali mus nuvesti lietuviško šokio išsigimimo keliu. Neturint autentiško šokio pagrindo, ir nuolat perstilizuojant jau stilizuotus šokius, atsiranda mums pavojus, su laiku šokti ne kubilą, ne malūną, o devintą vandenį nuo kisieliaus.

Lik sveika,

Jūratė

VASARVIETĖ "DAINA"

CAPE CODE, "OLD SILVER BEACH" W. FALMOUTH (MASS.) prie šiltos Golfo srovės, švaraus pajūrio, išnuomojami patogūs ir gražiai įrengti kambariai. Poilsui rami ir geriausia vieta. Maistas šviežias ir gerai pagamintas, nuoširdi bei šeimyniška aplinka. Taip pat gaminamas dietinis maistas ir svečiai gali patys maistą gamintis. Kas mėgsta žūklauti -- nauja motorinė valtis. Kaina priimama.

Svečiai norintieji ramiai ir maloniai praleisti atostogas prašomi skubiai rašyti:

"DAINA"

Sav. A. DAUKANTIENĖ-MORIARTY

124 BELLEVUE RD.

SQUANTUM, MASS. 02171

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

FAIRBURN, GA. PLANT OF
OWENS-CORNING FIBERGLAS!
HAS CAREER OPPORTUNITIES AVAILABLE IN
PRODUCTION and MAINTENANCE

For Interview Appointment
CALL 404-964-9811

OWENS-CORNING
FIBERGLAS

AN EQUAL OPPORTUNITY EMPLOYER

(28-31)

KŪRYBA IR MOKSLAS

JIS NUTEISĖ NEKALTA

O. AREIMAITĖ

-- Aš nerandu šitame žmoguje kaltės, -- žodžiai, kurie dar šiandien tebeskamba ir įamžina vieno vyro dilemą tarp teisės ir neteisėtumo. Kaip Romos prokuratoriui Judejoje, jam teko nemaloni pareiga teisai išganytoją ir jo vardas tapo žinomas istorijai. Žodžiai: "Kentėjo prie Pontiaus Piloto" -- kuriais norėta tik nustatyti Kristaus kančios laikotarpį -- nuo antrojo šimtmečio pabaigos tapo krikščionių tikėjimo išpažinimo maldos žodžiais.

Mes žinom, kad jis pravedė garsiausiąjį teismo bylą istorijoje -- Piloto asmuo, koks jis matomas Evangelijose, lieka neišskaidytas ir ne pilnas. Kas ištikrųjų buvo Pontius Pilatas? Ir kodėl jis leido Jėzų nukryžiuoti? Jo vardas tapo garsus visame pasaulyje ir per beveik 2000 metų girdimas tik dėka Kristaus veiklos galutinėje fazėje. Ištikrųjų jis buvo eilinis žmogus, vienas iš šimtų valdininkų, kuriuos Roma išsiuntinėdavo milžiniškai imperijai valdyti. Nėra užsilikę jokio marmurinio biusto, kuris išvaizdą parodytų ir jis neturėjo tokios asmeniškos galios, kad jo profilis būtų iškaltas piniguose. Mes galime jį išsivaizduoti kaip gerai išauklėtą romėną, vidutinio ūgio, atletiškos kūno struktūros, nuskustu veidu ir aštriomis, tamsiomis akimis. Pontijų šeima, gyvenusi pietų Italijoje, buvo plebejiškos kilmės, bet per ilgą laiką imperatoriaus tarnyboje buvo išsitarnavę kuklią reikšmę. Jo antrasis vardas -- Pilatus mokslininkams suteikia daug galvosūkio. Vardas galėtų reikšti ir ietimi - pilum - ginkluota. Kadangi imperijos pakraščių prokurato-

riai daugumoje būdavo kariai, reikia manyti, jog ir Pilatus, prieš perimdamas kolonijinę tarnybą, greičiausia buvo karininkas.

Judejos prokuratoriaus tarnyba, kuria Pilatus perėmė 26 m. po Kristaus, tikrai nebuvo pavydėtina. Nedidukė kolonija, vos apie 200 km. ilgio ir 90 km. pločio, dietinė Palestinoje buvo žinoma, kaip visokių rūšių ir neramumų katilas. Vienas milijonas gyventojų, išdidus Saliamono ir Dovydo ainiai, buvo fanatiški karštuoliai ir dėl mažiausios provokacijos maištaudavo, ypač kas lietė religijos klausimus. Jie meldėsi vienam vieninteliui nematomam Dievui ir atkakliai priešinosi garbinti romėnų dievą -- cesarį; kas visoje imperijoje buvo prievartos kultu.

Su žmona Procla Pilatus gyveno Cesarea, labai gražiame ant Viduržemio jūros kranto mieste, maždaug puse dienos kelio į vakarus nuo Jeruzalės. Cesarea, kaip provincijos valdybos centras, buvo visiškai romėniškas. Savo vilomis, šventyklomis baseiniais ir kolonadomis apsuptomis aikštėmis, jo romėnams gyventojams buvo tėviškė toli nuo tėvynės. Prokuratoriaus žinioje buvo 4000 vyrų okupacinė kariuomenė, jo ne-ribotai valiai priklausė žmogaus mirtis ar gyvybė (išskyrus Romos piliečius, kurie nusikaltę buvo siunčiami teismui į Romą) ir prokuratorius buvo vyriausia teisės galva. Sutvarkyti savo maištaujančius pavaldinius buvo vyriausias Pilatus uždavinys. Kaip tik šitame punkte prokuratorius pasirodė silpnas. Dar prieš Nazareno proce-

są jis keletą kartų išdavė savo silpną charakterį ir žydai perdavė jo nugarą.

Vos atvykęs į Judėją, jis nusiumė grupę karių į Jeruzalę, įsakydamas išstatyti standartus viešoje aikštėje norėdamas tuo priversti žydus garbinti cesarį. Paausuoti dievo - cesario biustai ant bronzinių standartų žydams reiškė stabus, kuriuos garbinti pagal Mozės įstatymą buvo griežtai draudžiama. Išėjė žydai nuėjo į Caesareą ir susėdo po Pilatus rūmų langais streikuoti. Pilatus palaukė penkias dienas. Šeštą dieną jis paliepė kariams apsiūti žydų vaudus ir nuvaryti namo, arba...! Žydai griuvo ant žemės apnuogindami savo kaklus ir šaukė kariams, kad žudytų. Tokio pasipriešinimo prokuratorius nesitikėjo ir skubiai paliepė kariams standartus pašalinti, tuo praradamas žydų pagarbą.

Antrasis Pilatus susirėmimas su žydais įvyko dėl romėniui labai mylimo projekto. Pilatus visą laiką galvojo apie aquaeduktą ir ruošė planus 37 km. ilgio kanalui, kuris ištiesus metus apytūpintų sausą Jeruzalę šviežin vandeniu. Tam planui finansuoti reikėjo paliesti žydų šventyklą, kuri buvo skirta "miesto reikálams". Jam priklausė ir jis pilnai tikėjosi žydų dėkingumo, tuo labiau, kad jie patys, be romėnų pagalbos, tokio kanalo nepravestų. Ar jis su žydais iš anksto nepasitarė, ar žydai jau buvo įsitikinę, jog iš Pilatus nieko gero negali tikėtis, -- rezultate: žydai visomis išgalėmis pasipriešino. Apie 10,000 minia suplaukė į Jeruzalę protestui. Pilatus, nenorėdamas naudoti ginkluotos kariuomenės, strate-giniuose punktuose pristatė civiliai apsirengusių karių, kurie, padavus signalą turėjo lazdomis pulti minią ir išsklaidyti. Žydai gynėsi nuogomis rankomis ir buvo daug užmušti.

Atmosfera buvo įtempta, pilna nepasitikėjimo tą nelaimingą penktadienį. Iš vakaro atvykęs į Jeruzalę, Pilatus atsikėlė anksti ir pirmoji byla atrodė paprasta, eilinė: skundas prieš kažkokį tai Jėzų, vadinama Kristų.

Jėzus naktį Gethsemane alyvų daržely Sanhedrino buvo sumintas ir ištardytas. Kaltinamasis prisipažinęs esąs "Kristus, Aukščiausiojo Sūnus". Sanhedrinai dar naktį nubaudė Jėzų mirtimi.

Aukštieji kunigai, sekami žioplių minios, atvedė Kristų pas Pilatus, nes be prokuratoriaus leidimo jie neturėjo teisės mirties sprendimo vykdyti. Pilatus, pakėlęs akis, mato apie 30 metų vyrą, surištą, sutaršytą plaukais ir po baisios tardymo nakties aiškiai pavargusį. Ar tai čia tas baisesis priešas, kuris pagal hebrajų įstatymą yra Dievo niekintojas ir privalo mirti? Kas nors kaltinime netvarkoj. Pilatus susidomi, jis klausia Jėzaus: -- Ar tu esi žydų karalius?

-- Tu tą sakai. (Pagal Jono Evangeliją Kristus pridėjęs: "Aš atėjau į pasaulį skelbti tiesos!") -- Pilatus, susimąstęs: "Kas yra tiesa? Trumpas apklausinėjimas įtikina prokuratorių, kad kaltinamasis yra tik nepavojingas dykumų pamokslininkas. Byla baigta. Nuo laiptų viršūnės Pilatus pasako laukiantiems kieme kunigams: "Aš nerandu jame kaltės!"

Minia rėkia ir kunigai pakeičia kaltinimą. "Jis kursto žmones, visoje žydų žemėje. Pradėjo nuo Galilėjos ir atėjo iki čia". Kitais žodžiais, kalins kursto žmones politiniam sukilimui ir Pilatus privalo pagal Romos įstatymą vykdyti mirties bausmę. Bet Galilėja? Ten valdo marionetinis karalius Herodas Antipas ir yra šventėms atvykęs į Jeruzalę, vos kelių žingsnių atstu rūmuose. Lengviau atsidusęs Pilatus nusiunčia Jėzų pas karalių.

Karalius Herodas labai pa-

IŠPŪDŽIAI IŠ A. KUPREVIČIAUS KONCERTO

IŠVYKUSIO Š.M. BALANDŽIO 10 D. CLEVELANDE

Vakar vakare, Cleveland Music School Settlement salėje, Andrius Kuprevičius davė nuostabią gražų vakarą tiems, kurie susirinko jo paklausyti.

Vakaro programą sudarė Schumanno Intermezzi, op. 4, Brahmsio sonata, op. 2, Chopino keturi Impromptus ir Ginastera sonata.

Ir Schumanno Intermezzi ir Brahmsio sonata, veikalai, kurie užėmė pirmą koncerto dalį, priklauso prie šių kom-

pozitorių jaunatviškų darbų, niekad neradusių platinos publikos pripažinimo. Turbūt, ne dėl idėjų stokos. Greičiau dėl jų pertekliaus, kurio tie tada dar labai jauni kompozitoriai nevisai mokėjo apipavidalinti. Dėl tų mažų struktūrinių netobulumų šiekuriniai, nors tokie turtingi savo inspiracija, liko kiek užmiršti. Šių dienų muzikų karais labai nuširdūs bandymai juos ištraukti iš savo programos irgi nevisada padeda juos tikrai "atgaivinti", nes tokių kūrinių "gyvenimas" beveik absoliučiai priklauso nuo jų interpretatoriaus sugebėjimų ir jautrumo. Bloga interpretacija, pabrėždama jų trūkumus, juos galipaversi sustingusiais muziejiniais eksponatais, -- kitaip tariant, nužudyti.

Bet Kuprevičiaus ran-kose jie vakar buvo gyvi -- visais savo poetiniais ir dramatiniais polėkais visu savo jaunatvišku šviežumu. Kiekviena frazė kvėpavo, bet neiškrito iš bendro veikalo bėgio, kiekvienas epizodas buvo savitas, bet nepradarado kontakto su visuma.

Tos pačios savybės -- elastiškas ritmas, tono

ir dinamikos kontrolė, subtilus frazių formavimas, sugebėjimas sujungti skirtingus muzikinius elementus į darnų vienetą ir praveisti ilgą veikalo liniją, neprarandant, bet ir nepervertinant, pa-kelįj suiktų detalių, -- ir visa tai gaubianti šiluma ir natūralumas, -- visa tai buvo ryškiai antroje koncerto dalyje. Galbūt dar ryškiau.

Iš keturių Chopino Impromptus pirmasis (op. 29) ir paskutinis (op. 66) publikai yra labai gerai žinomi. Antrasis (op. 36) koncertų programose pasirodo kiek rečiau, trečiasis (op. 51) beveik niekad. Gal dėl savo truputį introvertiško charakterio? Gaila. Juos norėtųsi dažniau girdėti. Nors parašyti skirtingais Chopino gyvenimo periodais, jie visi keturi sudarė labai vykusį ciklą, kuris irgi vertas dažniau išgirsti Kuprevičiaus interpretacijoj.

Jo Chopinas plaukė lengvai ir natūraliai, lyriškai, bet nesentimentaliai, taip kaip Chopinas visada turėtų skambėti.

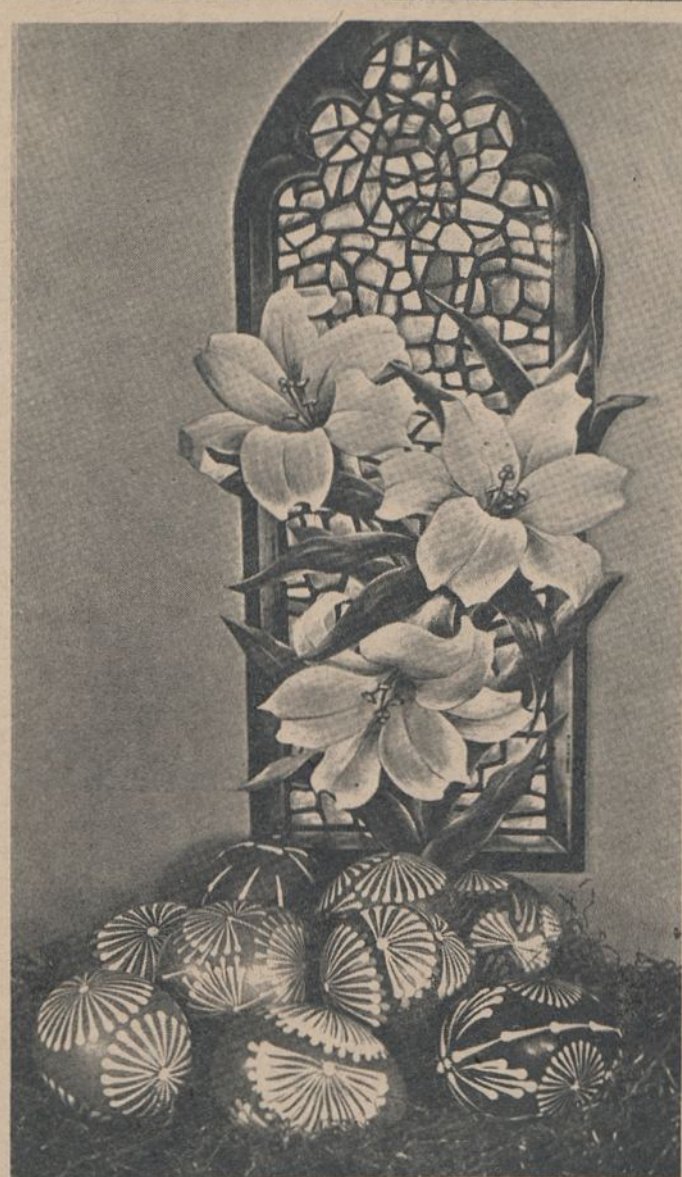
Alberto Ginastera, Argentinos žymiausias šių dienų kompozitorius, kurio opera šį sezoną buvo statyta New Yorke, savo stiliumi yra konservatyviai modernus, gal kiek artimas amerikiečių Samuel Barber'ui. Mūsų vakar girdėta sonata -- jo didžiausias kūrinys fortepionui yra neabejotinai svarus įnašas į šio amžiaus fortepioninę kūrybą.

Kuprevičius ją atliko su jėga, aiškiu, vitališku ritmu ir tokiu pilnu veikalo supratimu, kad ta sunki sonata turėjo pasi-daryti suprantama ir prieinama ir pirmą kartą ją girdinčiam klausytojui. (O ar tai nėra svarbiausias interpretatoriaus uždavinys -- perduoti, išaiškinti, atverti duris?...) Turbūt, nei nereikia minėti, kad Kuprevičius techniškai buvo pajėgus viskam, ko programa reikalavo.

Visumoje tai buvo tikrai inspiruotas ir inspiruojas recitalis. Kokių nuostabių dalykų galima išgirsti, kokių malonių pergyvenimų parsinešti, užklydus į koncertų salę... Ir dar už dyką!... (k)

JULIUS SAVRIMAS, tenoras, dainavęs beveik visuose Chicago's Lietuvių Operos pastatymuose, atlikęs kontrabandisto Remendado partiją "Carmen" operos spektakliuose, kurie įvyksta balandžio 28, 29 ir gegužės 5 ir 6 dienomis Marijos mokyklos auditorijoje.

VELYKINIS SVEIKINIMAS

ROMUALDAS KISIELIUS

Jau vėl sprogsta medžiai pavasario užgauti, vėl žemė apsikaisius laukų gelėms margoms.

Ir mes širdy pajutę, tą atgimimo dvasią, linksmų šventų Velykų nuosirdžiai linkim Jums!

Vienas svarbus pranešimas mūsų klientams:

Clevelando apylinkėse bendruomenės atsigauna. Bendromis pastangomis.

Dabar, skautai, jaunieji prekybininkai, bažnyčių grupės — net ištisos bendruomenės Northeast Ohio — yra užsiėmę stiklo, popieriaus ir skardinių surinkimu pristatymui į perdirbimo centrus.

Tik keleta iš daugelio pavyzdžių:

Richmond Heights turi savo pačių miesto operuojamą programą nuo 1972 m. sausio 1 d. Grupės surenka apytikriai 210 tonų atmatų per mėnesį. Ir miestas turi iš to pajamų.

Brecksville pradėjo programą praėjusį gegužės mėn. — popieriui ir skardinėms. Berea eina dar toliau, domimasi galimybe pastatyti regionaliniam fabrikui didžiųjų atmatų perdirbimui.

Ir Brook Park planuoja visą kompleksą atmatų ir nuosėdų panaudojimui.

Kur pritampa The Illuminating Company visame tame?

Perdirbimas reikalauja nepaprasto kiekio elektros jėgos. Kada tai yra pridama prie vis didėjančių pramonės ir prekybos reikalavimų, jūs galite suprasti, kodėl yra būtina mums investuoti \$180 milijonus pramatomai konstrukcijai ateinančių 5 metų laikotarpyje. Tai yra daugiau kaip \$1,150 kiekvienam vyrui, moteriai ir vaikui Clevelande.

Kai sekantį kartą kils klausimas dėl papildomos elektros jėgos reikalingumo — turėkite atsakymą. Sakykite, kad mes norime pažangos visame kame ir elektros pajėgumas bus visada parengtyje atlikti savo dalį tame.

The ILLUMINATING Company

JIS NUTEISĖ NEKALTA...

(Atkelta iš 5 nsl.)
zum?" -- "Nukryžiok Jį!" --
Rėkia minia. Paskutinį kartą
Pilatus klausia: -- "Ką blogo jis
padarė?" . Iš minios ateina aš-
rus atsakymas: "Jeigu tu Jį pa-
leisi, tai nesi cezario draugas,
Kas save stato karaliumi, tas

eina prieš cezarį".
Nenuslėptas grąšinimas pa-
taiko. Pilatus pažįsta cezarį Ti-
berį kaip baisų tironą, kuris
nepatikimam tarnautojui leng-
vai gali atimti karjerą ir gy-
vybę. Pilatus atsiduria spūs-
tuose.

"Pilatus matė, jog nieko ne-
bepadarys", rašo Matas. -- "Jis
paėmė vandens ir prie visų nu-
siplovė rankas".

Tuo simbolišku gestu proku-
ratorius prisipažįsta nugalėtas.
Jis pakankamai ilgai išgyveno
Judėjoje ir žino šventąjį Raštą.
Visiems girdint jis cituoja 5
Mozės Knygą: "Ir visi miesto
vyresnieji, esą arti prie užmuš-
tojo, turi nusiplauti rankas... ir
turi jas pakelti ir sakyti: "Mūsų
rankos šio kraujo neprašė ir mūsų
akys neregėjo!"

Prokuratorius atlieka dar vie-
ną pareigą. Jis parašo vardą ant
lentos -- Jėzus iš Nazareth'o
Žydų Karalius. -- Kunigai rei-
kalauja pakeisti į "Jėzus, kurs
sakė esąs žydų karalius". Bet
Pilatus atsako pikta: "Ką para-
šiau, tas parašyta!"

Žmogus, nuteisęs Kristų mir-
timi per šimtmečius užsiliko
ginčų objektu. Evangelistai vaiz-
duoja jį, kaip geros valios žmo-
gų, kuriam truko jėgų elgtis pa-
gal savo įsitikinimus. Iš pat pra-
džių jam su žydais nesisekė
jis nesuprato žydų ar nenorėjo
jų suprasti. Be abejonės jis no-
rėjo išvengti nemalonumų ir
gauti geresnį postą. Bet Pila-
tus niekad nebebuvo tarnyboje
pakeltas. Jo laikas užsibaigė
staiga. Jis buvo apkaltintas le-
dęs karius nužudyti daug ci-
vilių žmonių. 36 m. Pilatus bu-
vo pašauktas į Romą pasiteisin-
ti. Kol Pilatus nuvyko, Tibe-
rius buvo jau miręs. Istorikai
neužrašė, ar Pilatus buvo tei-
siamas. Krikščionių kronikinin-
kas Euzebius iš Caesarea mies-
to ketvirtame šimtmečio pasa-

koja, jog Pilatus dėl įvairių ki-
tų klaidų buvo priverstas nu-
sižudyti.

1961 metais italų archeologai
kasinėdami Caesarea griuvė-
sius atrado akmeninę lentą, ku-
rioje 8 cm aukščio raidėmis iš-
kalti vardai: Tiberius ir Pon-
tius Pilatus. Kas daugiau ten pa-
rašyta -- neišskaitoma. Tai vie-
mintėlis dokumentas, kuris nie-
ko daugiau neparodo, vieniškai,
kad toks nelaimingas žmogus,
tarp gerio ir blogio svyruojan-

tis prokuratorius, iš tikrųjų egzistavo.

PARDUODAMAS NAMAS

Mūrinis, vienos šeimos,
dvigubas garažas prie E.
185 St. Arti prekybos cen-
tro, mokyklos ir autobuso.
Parduoda savininkas. Skam-
binti 3-7 val. vak. tel.:
486-6540. (27-30)

MUMS MALONU PRANEŠTI VISIEMS SIUNTINIŲ SIUNTEJAMS LIETUVOJE IR U.S.S.R.

Kad dabar siūlome didelį naują pasirinkimą įvairių naujų daiktų kartu

MOTOCIKLUS, ŠALDYTUVUS, SKALBIMUI MAŠINAS, TELE-
VIZIJOS APARATUS, KAMERAS, SIUVIMO MAŠINAS, BALDUS.

Taip pat rūbus, medžiagas, kailinius, rankinius laikrodžius ir maisto produktus.

NAUJI AUTOMOBILIŲ MODELIAI:

ZHIGULI VAZ 2101	\$3520.00
MOSKVICH 412 IE	\$3570.00
MOSKVICH 408 IE	\$3285.00
ZAPOROZHETS ZAZ 969	\$2250.00

MES YPATINGAI SIŪLOME NAUJAUSIĄ PAGERINTĄ EXPORT MODELĮ
ZHIGULI VAZ 2103, 75 H.P. 4-durų SEDAN
Kaina \$4036.50

(rodoma Automobilių Parodoje Coliseum New Yorke)

PODAROGIFTS, INC. — VIENINTELĖ firma Amerikoje, siunčianti dovaninius
certifikatus per VNESHPOSYLTORGĄ be jokių tar-
pininkų, bankų, ir kt.

PODAROGIFTS, INC. — yra VIENINTELĖ firma Amerikoje, kuri priima užsa-
kymus PREFERENTIAL ROUBLE CERTIFICATES
— SPECIALIOS PIRMININYBĖS PAŽYMĖJIMAMS
kiekvienas po \$2.60 ir pristato šituos užsakymus tie-
sioginiai per VNESHPOSYLTORGĄ aukštos kokybės
prekės gaunamoms specialiose krautuvėse ir priekių
sandėliuose daugelyje dideliuose miestuose LIETU-
VOJE ir USSR.

PODAROGIFTS, INC. — gauna iš VNESHPOSYLTORGŲ pranešimą apie kiek-
vieno užsakymo įvykdymą ir painformuoja siuntėją.

PODAROGIFTS, INC. — yra VIENINTELĖ firma Amerikoje, pateikianti per-
siuntimo įrodymus, atitinkančius jos susitarimą su
VNESHPOSYLTORGŲ.

Klijentų patogumui, užsakymus galima paduoti bet kuriai prie mūsų pri-
sijungusiai firmai:

Globe Parcel Service, Inc., 723 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106

Cosmos Parcels Express Corp., 488 Madison Ave., New York, N. Y. 10022

Package Express & Travel Agency, 1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

arba tiesioginiai į mūsų vyriausią įstaigą:

PODAROGIFTS, INC.

240 FIFTH AVENUE (tarp 27 28 g-vės), New York, N. Y. 10001

Tel.: (212) 685-4537

PUKIAUSIA DOVANA JŲSŲ GIMINĖMS LIETUVOJE ir USSR

Naujausias FURGON (STATION WAGON)
modelis VAZ-2102-60 MP—5 vietos—5 durys.

Ką tik gavome labai ribotą
STATION WAGON
kontingentą ir siūlome juos savo klientams
— Pirmas atėjęs — Pirmas aptarnaujamas tvarka —
po \$3,881.25.

šis modelis yra Lietuvoje ir USSR labiausias pagei-
daujamas automobilis šeimos kelionėms, išvykoms
stovyklauti, apsipirkti ir t.t.

Gaunami tik TIESIOG iš vienintelės
V/O VNESHPOSYLTORG'o įgaliosios firmos

PODAROGIFTS, INC.

240 FIFTH AVE. (tarp 27 ir 28-tos g-vės)
NEW YORK, N. Y. 10001
(212) 685-4537

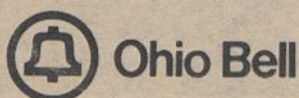
SKUBĖKITE UŽSAKYMAIS KOL
NEIŠDUOTAS KONTINGENTAS.

10 minučių. Pigu.

Albany, N.Y. \$2.00	Concord, N.H. \$2.05	Indianapolis, Ind. \$1.60	Philadelphia, Pa. \$2.00
Amarillo, Tex. \$2.10	Dallas, Tex. \$2.10	Kansas City, Mo. \$2.05	Phoenix, Ariz. \$2.50
Ann Arbor, Mich. \$1.60	Denver, Colo. \$2.10	LaCrosse, Wis. \$2.00	Pittsburgh, Pa. \$1.60
Atlanta, Ga. \$2.00	Des Moines, Iowa \$2.05	Las Vegas, Nev. \$2.50	Pontiac, Mich. \$1.60
Austin, Tex. \$2.10	Detroit, Mich. \$1.60	Los Angeles, Calif. \$2.60	Portland, Oreg. \$2.60
Bangor, Me. \$2.05	Eric, Pa. \$1.60	Louisville, Ky. \$2.00	St. Louis, Mo. \$2.00

All rates plus tax.

Net 10 minučių tolimes distancijos skambinimas gali būti visai nebrangus.
Tik išsukite savo užmiestinius skambinimus patys, be operatoriaus pagalbos
tarp 5 ir 11 P. M. nuo sekmadienio iki penktadienio.
Kainos yra net žemesnės po 11 P. M. ir savaitgaliais.
Tuo būdu jūs galite išlaikyti žemą kainą
kada skambinate tolima distancija
Net 10 minučių.

Kaina pažymėta už valstijos ribų skambinimą išsukus pačiam (be operatoriaus patarnavimo)
iš rezidencijos ar įstaigos telefonu Amerikoje (išskyrus Aliaską ir Hawaii) ir skambinimą į vietas
su operatoriaus patarnavimu, kur tiesioginis išsukimas nėra galimas. Kaina išsukus pačiam netaiškoma
skambinimams person-to-person, apmokant, viešbučių svečių, kredito kortelėmis, "collect" ir
skambinimui, kurio mokestis pervedamas į kitą numerį.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Ljetuvių šimtmečiui Clevelande atžymėti paminklo pašventinimas įvyks š. m. gegužės mėn. 13 d. Ta proga bus iškilmingas aktas, koncertas ir banketas, kurio metu bus atžymėti visi lemiama prisidėję prie šio gražaus ir prasmingo sumanymo realizavimo darbu ir aukomis. Specialiame leidinyje bus surašyti visi aukotojai nuo 500 iki 1 dol.

Baigjamiesiems paminklo statybos darbams dar trūksta pinigų.

Mat, neturint kvalifikuotų specialistų ir reikalingų įrankių paminklo dalių statymui, teko ieškoti specialistų kontraktorių, pagalbą kurių darbas daug daugiau kainuos, negu buvo suplanuota viską atliekant "ūkio būdu".

Tat visi clevelandiečiai, kurie dar neturėjo progos prisidėti savo aukomis prie

ALTS-gos Clevelando skyriaus naujoji valdyba. Priekyje iš kairės: skyriaus valdybos garbės pirmininkas Steponas Nasvytis, pirm. Jonas Mockus ir ALTS-gos Tarybos narys Viltis draugijos pirm. Aleksas Laikūnas. Antroje eilėje iš kairės: V. Stuogis, K. Karalius, V. Mitalas, K. Morkūnas ir S. Lukas.

paminklo statybos, kviečiami atlikti dabar. Auką siųsti J. Sadauskui, 1513 Larchmont Ave., Cleveland, Ohio 44110.

Primename, kad ruošiamo leidinio aukotojų sąrašuose bus įrašytos aukos gautos ne vėliau, kaip š. m. gegužės mėn. 1 d. Nes tą dieną leidinys bus atiduotas spausdinti.

Taip pat būtų patartina tiems, kurie norėtų savo aukų sumą padidinti, atlikti iki minėtų datų.

Pr. K.

(Komiteto įgaliotinis)

LB Clevelando apylinkės valdyba. Pirmoje eilėje iš kairės: parengimų ir jaunimo reikalų vadovė O. Kliorytė, pirmininkas J. Malskis, sekretorė A. Babickienė, apy. pirm. K. Žiedonis. Antroje eilėje: švietimo ir kultūros reikalų vad. mkt. Pr. Karalius, vicepirm. teisinės pagalbos reikalams J. Mikonis, vicepirm. socialiniams reikalams Br. Gražulis ir 12-o. S. Astrauskas.

V. Bacevičiaus nuotrauka

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKSTAS PALŪKANAS UŽ PADETUS INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA. GERAI VĖŠINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandose suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

DARBINGAS TAUTINĖS SAJUNGOS SUSIRINKIMAS

Praeitą sekmadienį, balandžio 15 d. sušauktas ALT S-gos Clevelando skyriaus narių metinis susirinkimas buvo gausus narių skaičiumi ir darbingas savo darbais.

Susirinkimą atidarė skyriaus pirmininkas J. Mockus, pakviesdamas atsistojimu pagerbti prieš savaitę mirusį Sąjungos garbės narį dr. Steponą Biežį. Po to, pasiūlęs darbotvarkę, susirinkimui pravedti į prezidiumą pirmininkauti pakvietė V. Gedgaudą ir sekretoriauti J. Budrienę.

Praeito susirinkimo protokola perskaitė J. Šiaučūnas.

Išklačius valdybos pirmininko J. Mockaus, išdėtininko V. Stuogio ir revizijos komisijos nario F. Mackaus pranešimus, gavosi įspūdis, kad valdyba per paskutiniuosius metus tikrai daug nuveikė ir kasoje esama apie 900 dol. Po trumpų diskusijų dėl pranešimų, A. Laikūnui ir S. Astrauskui pasiūlius buvusiai valdybai išreikšti padėką, susirinkimas plovimu pritarė.

Skyriuje yra keletas neaktyvių narių, kurie jau nuo 1950 metų nesilanko į susirinkimus bei skyriaus kitokius parengimus ir nemoka nario mokesčio, tačiau už juos skyriaus valdyba privalanti Sąjungos valdybai mokėti mokesť. Šis klausimas jau ne kartą buvo keltas susirinkimuose, vis paliekant valdybai šį klausimą išspręsti. Tuo klausimu pasisakė diskusijose dalyvavę A. Laikūnas, V. Stuogis, J. Mockus, F. Mackus, E. Maslauskienė, K. Karalius ir kt. Nutarta pavesiti būsimai valdybai dar kartą raštu atsiklausti tokių neaktyvių narių (laimė, kad jų yra nedaug), ar jie nori pasilikti Sąjungos nariais, ir jei jie nepasitvirt, atleisti nuo nario mo-

kesčio, be to, pavesta šį klausimą skyriaus pirmininkui referuoti Sąjungos seime.

Pasiūlius kandidatus į skyriaus valdybą, išrinkti: J. Mockus, V. Stuogis, K. Karalius, V. Mitalas, K. Morkūnas. Kandidatais liko E. Maslauskienė ir S. Lukas.

Į revizijos komisiją išrinkti: F. Mackus, J. Budrienė ir I. Stankevičius.

Atstovais į Sąjungos seimą, įvykstantį š. m. gegužės 26-27 d. Detroite, išrinkti: S. Astrauskas, inž. J. Nasvytis ir V. Mitalas. Antrininkais, jei kuris atstovas negalėtų vykti, išrinkti dr. A. Butkus ir V. Stuogis.

Visi nariai buvo paraginti kuo gausiau Sąjungos seime ir bankete dalyvauti.

Susirinkimas nutarė paskirti ALT S-gos seimui 100 dol. auką ir Dirvos spaustuvės mašinų atnaujinimui 150 dol. Prie šios sumos susirinkime dar prisidėjo auka inž. J. Nasvytis 25 dol. ir K. Morkūnas 5 dol. Visiems Dirva nuoširdžiai dėkoja.

Apsvarčius dar keletą kitų su skyriaus veikla susijusių klausimų, susirinkimas buvo uždarytas ir susirinkusieji dar pasiliko trumpam laikui pasivaikinti bare.

Susirinkimas įvyko Europa Travel Service patalpose, 911 E. 185 St., Clevelande.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

PARDUODAMAS NAMAS

Naujosios parapijos rajone. Didelis mūrinis dviejų šeimų namas po 7 kambarius kiekviename bute, didelis kiemas, 2½ garažai, gražiai įrengta.

ČIPKUS REALTY
943-0910

TICKETS NOW ON SALE!

METROPOLITAN OPERA

APRIL 30 THRU MAY 5 IN CLEVELAND PUBLIC AUDITORIUM
Apr. 30, Eve: TOSCA
May 1, Eve: LUCIA DI LAMMERMOOR
May 2, Eve: IL TROVATORE
May 3, Eve: CARMEN
May 4, Eve: MACBETH
May 5, Mat: AIDA
May 5, Eve: BARBER OF SEVILLE
PRICES: \$2.50, \$4, \$5, \$6, \$7, \$8, \$10, \$11, \$12, \$16 (No Tax)
Tickets Available for All Operas—Not All Prices for Some Operas.
BOX OFFICE: Broadview Savings & Loan Lobby, 299 Euclid Ave.—Phone 621-8897
Open 9:30 A.M.—5:30 P.M. Librettos on Sale Knabe Piano used Exclusively

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINĖS IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskit savo giminės jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiektis su Maskva suteiks jums žinias apie kelionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE TELEF. 621-6036
CLEVELAND, OHIO 44114

CLEVELANDO VYRU OKTETO 100 DAINŲ MARATONO PROGRAMA

1-ji dalis - 7 val. vak.

1973 m. gegužės 12 d. Čiurlionio Ansamblio namai

1. Vakarinė skautų giesmė	N.Stadelnikaitė
2. Vait, tu žirge	Liaudies daina; harm. A. Vanagaitis
3. Hukirsu berželi	Liaudies daina; harm. J. Kazėnas
4. Budėkl	V. Kuprys-Kuprevičius
5. Jubiliejinės stovyklos daina	St. Kairys
6. Korpl. Plieno himnas	???
7. Oi, šoksim šokimėli	Liaudies daina; harm. J. Benderius
8. Kam šorei žirgeli	Liaudies daina; harm. J. Gruodis
9. Man galvelę skauda	Liaudies daina; harm. R. Babickas
10. Vienuma	J. Gade
11. Kelkim taures-Maine Universiteto daina	E. A. Penstad
12. Vieng kart	B. Angelos
13. Kai širdis laiminga	O. Portal
14. Bėkim namo, draugai	???
15. Daina apie vadą Iš "The new moon"	S. Romberg

7.01
%

NET*
YIELD
PER
ANNUUM
PAYABLE
MONTHLY

BACKED BY THE FULL FAITH AND CREDIT OF THE UNITED STATES GOVERNMENT AS TO THE TIMELY PAYMENT OF BOTH PRINCIPAL & INTEREST AT THE SECURITY RATE.

FOR FURTHER INFORMATION CONTACT

MORTGAGE SECURITIES, INC.

1375 Euclid Avenue

Phone 623-3200

Call toll-free anywhere in Ohio

1-800-362-2830

* BASED ON PRICE OF 95% AND 6 1/4% SECURITY WITH ESTIMATED 12 YEAR PRE-PAYMENT ON 30 YEAR VA-FHA MORTGAGE LOANS. MINIMUM INVESTMENT \$25,000.

JOURNEYMEN TOOLMAKERS (JIG AND FIXTURE)

EXPERIENCED WELDING EQUIPMENT REPAIRMEN AND INSPECTORS — LAYOUT AND SAMPLE CHECK.

APPLY: EMPLOYMENT OFFICE
965 CLAIRPOINTE
JEFFERSON ASSEMBLY PLANT
DETROIT, MICH.

An Equal Opportunity Employer

(26-30)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYŠ MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

NAUJAS LIETUVIS
GYDYTOJAS

Arūnas Gasparaitis praėjusio gruodžio mėnesį Heidelbergo Universitete, Vokietijoje išlaikė valstybinius medicinos egzaminus ir įsigijo medicinos gydytojo diplomą. Arūnas yra Kosto ir Genovaitės Gasparaičių, gyvenančių Clevelande sūnus, Kostas Gasparaitis sėkmingai verčiasi namų statyba. Nepriklausomos Lietuvos laikais Kostas buvo karininkas, o Genovaitė — mokytoja.

Naujasis medicinos gydytojas, Arūnas Gasparaitis yra gimęs Lietuvoje. Pradinius mokslus yra baigęs Clevelando St. Joseph aukštesniojo mokykloje. Vėliau jis studijavo Western Reserve ir Bowling Green universitetuose Ohio, kur ruošėsi psichologo karjerai. Susipažinęs su psichologijos mokslais nutarė pereiti į mediciną, ką ir padarė išvažiavęs į Vokietiją. Prieš klinikinę studijų dalį atliko Mainzo Universitete, o klinikinę — Heidelbergo Universiteto klinikose. Šiuo metu jis atlieka privaloma stažą Vokietijoje. Gyvendamas

Clevelande Arūnas buvo veiklus neolituanas ir gyvai reiškęs lietuvių jaunimo veikloje. Džiugu matyti vis daugiau profesionalių lietuvių tarpe.

• **BALFo 100-sis skyrius**, vadovaujamas dr. E. Noako, bal. 7 d. surengė liaudies meno parodėlę Kultūros židinio patalpose, Brooklyn. Buvo išstatyta audinių, gintaro, medžio išdirbinių ir kt. Buvo galima ir įsigyti.

Kultūrinę popietę atidarydamas skyr. pirm. priminė dabartinę Balfe susidariusią padėtį ir kvietė Balfą remti. J. Kregždienė apibūdino lietuvių audinių istoriją.

• **Kultūros židinyje** balandžio 14 d. buvo paminėta 40 metų Vaižganto mirties sukaktis. Kalbėjo P. Jurkus, V. K. Jonynas ir savo kūrinius skaitė K. Grigaitytė, O. Balčiūnienė ir J. Rūtenis. L. Andriekaus poeziją paskaitė P. Balčiūnas. Čia pat vyko ir dail. V. Rato kūrinių parodėlė.

• **Vytautas Gadliauskas**, lietuvis jūrininkas, radijo telegrafistas, pabėgęs nuo sovietinio laivo ir š. m. pradžioje įsikūręs Amerikoje (87-69 96th St., Woodhaven, N. Y. 11421), nuo pat pirmos dienos skaito Dirvą ir sako, kad Dirva jam įdomi turiniu įvairiapusiška savo tematika.

Kartu jis reiškia visiems lietuviams nuosirdžią padėką, kurie vienu ar kitu būdu padėjo jam įsikurti laisvoje Dėdės Samo žemėje.

• **Los Angeles Tautinių Namų** valdybon, be jau išvardintų praeitame Dirvos numery, nariu įeina H. B. Jalis.

ŠV. VELYKŲ proga sveikiname

visus mūsų draugus ir pažįstamus kurie begyventų, o ypatingai ALT S-gos Chicago skyriaus narius ir linkime jiems visokeriopos laimės ir geros ateities.

Šimuliai

Lemont, Ill.

**LOS ANGELES
LIETUVIŲ TAUTINIAI NAMAI
KVIEČIA VISUS LIETUVIUS Į RENGIAMĄ
GEGUŽĖS ŽIEDŲ BALIŲ
š. m. gegužės mėn. 12 d., 8 val. vak.
LIETUVIŲ TAUTINIŲ NAMŲ SALĖJE,
3356 Glendale Blvd., Los Angeles, Ca. 90039.**

Bus įdomi trumpa programa, vakarienė ir baras.

Šokiams gros suomių "LATVALA" orkestras.

Vietas prašome rezervuoti skambinant pas:

H. Balcerienė 820-1620,
V. Mažeikienė 255-6961,
G. Raibienė 934-2123,
B. Mackiala 664-7036

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

* **GEGUŽĖS 12 d.** Chicagoje įvyksta metinis Lietuvių Fondo narių, kurių jau yra per 3,000, suvažiavimas. Ta proga pateikiau eilę klausimų to fondo idėjos sumanytoji bei daug prisidėjusiai prie jos įgyvendinimo -- dr. Antanui Razmai, gyvenančiam Joliet, Illinois. Klausimus stengiausi pateikti kuo platesnės apimtys, kad atsakymuose ryškiau atsispindėtų LF 11 metų veikla.

Dr. Antanas Razma

-- **ŽVELGIANT** iš 11 metų perspektyvos, kaip Jums atrodė Jūsų svajotos vizijos -- milijoninio fondo -- tikrovė: ar esat patenkintas tuo, ką LF iki šiol pasiekė?

-- Tokio neįdomo fondo idėją paskelbė 1960, XII, 8 "Drauge" straipsniu "Milijono dolerių fondas lietuviškiems reikalams ir to fondo parlamentas". Kaip ir pats dar gerai prisimeni, šis straipsnis susilaukė labai aštrių pro ir contra diskusijų viešai ir privačiai. Šita nepaprasta lietuvių visuomenės reakcija (matyt, laikas tai idėjai buvo pribrędęs, reikėjo tik deguto kibirkšties tos idėjos įsilipti) -- buvo to fondo pasisėkimo pats pagrindinis faktorius. Tuoj visas tokio fondo iniciatorių būrys išėjo entuziastingai į organizacinį darbą. Jis sekėsi puikiai. 1) Buvo susitarta su JAV LB t-ba ir v-ba organizuoti bendrą fondą ir 1961, IX, 2-3 d.d. New Yorke JAV LB tarybos suvažiavimas tuo reikalu padarė gudurį ir laimingą sprendimą. 2) LF statutas suredaguota, irgi su LB darbuotojais pasitarus, spaudoje ir susirinkimuose paskirus paragrafus išdiskutavus. 3) Ir 1962, III, 14 inkorporuotas Illinois valstijoje kaip pelno nesiekianti organizacija (Nr. 17755). Istorikai turėtų atsakyti, kuri LF oficialioji pradžios data: ar 1960, XII, 8, kada straipsnis buvo patalpintas, ar 1962, III, 14, kada LF inkorporuotas. Bet iki inkorporacijos datos fondas jau buvo surinkęs apie 20 tūkst. dolerių ir pažadais turėjo pasižadėjęnų dar kelių dešimčių tūkstančių dolerių sumai. Tie patys iniciatoriai užbaigė fondo pradinį darbą 1964, XII, 7, gaudami tax exempt status No. CHI-EO-64-272, group 24 -- taigi LF ir jo aukotojai atleidžiami nuo visų federalinių ir kitų mokesčių. Kaip matote, per 1961-62 m. LF iniciatoriai pralaužė visus ledus ir fondui padėjo stiprius, nesulažomus pagrindus jo augimui iki milijono, ir vėliau -- iki kelių milijonų.

-- **SKAITYTOJAMS** įdomios būtų LF sumos?

-- Čia norėčiau išskirti tris LF magiškus skaičius: 1) 800, 000 dol., -- tai dabartinis pagrindinis LF kapitalas; 2) 230, 000 dol., -- LF pelnas, kuris buvo iki dabar padalintas lietuviškiems reikalams; 3) 57,000 dol., -- tai vien 1972 m. LF pelnas pasiskirstytas įvairiems lietuviškiems reikalams. Štai ir smulkesnė pelno skirstymo statistika: 1962 m. paskirta 1,200 dol.; 1963 -- 3,000 dol.; 1964 -- 5,500 dol.; 1965 -- 10,000 dol.; 1966-67 -- 20,000 dol.; 1968 -- 28,000 dol.; 1969 -- 33,000 dol.; 1970 --

31,000 dol.; 1971 -- 40,000 dol. ir 1972 -- 57,380 dol. Viso išdalinta 229,080 dol.

-- **AR LF** pagrindinį kapitalą daugumoje sudaro stambieji įnašai, ar tie smulkieji aukotojai, kurie nariais įstoja su 100 dol. įnašu ir jį pamažu didina?

-- Smulkieji aukotojai (šimtininkai) pralenkė stambiuosius aukotojus (tūkstantininkus), nors pradžioje stambesnieji buvo stipresni. Čia irgi įdomus reiškinys. Aš pats pradžioje ir dalis LF iniciatorių galvojau, kad tūkstantinė turėtų būti pagrindinė LF ląstelė. Mažesniems aukotojams pasiūlius nuo tūkstantinės principo atsisakyti, visi pasisakė už šimtinį principą. Šitas pakeitimas buvo LF didelė laimėjimas. Tai parodė praktika, Pasirodo, kad visuomeniniame darbe nereikia "užsispirti" savam principui. Kompromisai dažniausia yra geriausi, nes keičiasi galvų, rimtai galvojančių, suranda geresnį sprendimą už vieną kad ir gudriai galvojančią galvą.

-- **DABAR ESAT** LF pelno skirstymo komisijos pirmininkas. Pelną skirstant, į kuriuos prašymus pirmiausia atsižvelgiat ir ar komisijoje būna didesnė nuomonų skirtumų?

-- Nebuvo lengva LF pradėti organizuoti ir dabar siekti užbaigti kuo greičiausiai milijoną, bet taip pat yra komplikuoatas reikalas skirstyti tuos tūkstančius lietuviškiems reikalams, Skirtumas tame, kad skirstymas suteikia didesnę dvasinį patenkinimą. LF pelno skirstymo komisija susideda iš trijų LB atstovų ir trijų LF tarybos žmonių, todėl ir skirstymo atsakomybė lygiai priklauso ir LF ir JAV cv. Prašomoji suma paprastai yra trigubai didesnė negu skirstymui paskirta suma. 1972 m. prašymų buvo virš 150,000 dol. sumai, o galėjom paskirstyti tik per 57,000 dol. Žinoma, prašymų pirmumą ir svarbumą sprendžia pati skirstymo komisija atsižvelgiat į prašymą ir rekomendacijas, kurias gaunam iš atitinkamų žinovų ir specialistų. Iki dabar maždaug pusė skirstymo sumos atitenka JAV LB švietimo tarybai, kuri yra sudaryta iš tos srities žinovų. Tad ir tos sumos paskirstymas, palyginus, yra lengvas, nes gaunama labai gerai išdirbtą, išdiskutuotą švietimo reikalams planą kasmet. Daug daugiau vargo turim skirstant sumas kitoms lietuvių ir lietuviškos kultūros išlaikymo bei ugdymo institucijoms ar asmenims. LF skirstymo k-j-a patį turi studijuoti tuos prašymus, susirašinėti su atskirų sričių žinovais, gauti iš jų atitinkamas rekomendacijas. Prašymus literatūriniais reikalais nukreipiam į LRD, Lietuvos istorijos reikalais į istorikus per Lituanistikos institutą, sporto reikalais -- į centrinę (ŠALFAS) būstinę, ateitininkų ir skautų reikalais -- į jų atitinkamus organizacijų centrus. Bet daugelis kitų liet. kultūros ugdytojų sričių savo centrinių organizacijų neturi. Čia mums iškyla didelis galvosūkis, į ką kreiptis dėl rekomendacijų ir ką pasirinkti tikru autoritetu atitinkamiems prašymams. Tad ir suprantama, kad LF pelno skirstymo k-j-a turėjo šešis ilgus posėdžius per 1972 m. ir dar šalia to kiekvienas įstipareigojo surinkti davinius bei rekomendacijas eilei prašymų. Turiu pasididžiuoti, kad visi komisijos nariai tuo reikalu buvo labai pavyzdingi. Aišku, komisijoje būna ir nuomonių skirtumai. Paprastai sprendimą nulemia žinovų rekomendacijos, retkalo svarbumas šio meto išvijos kultūriniam gyvenimui, LF taryba ir valdyba nekantriai laukia, kada bus sudaryta pajėgi JAV LB Kultūros taryba, kuri apjungtų kiek galint daugiau liet. kultūrinio gyvenimo sričių ir duotų tikslų planą LF vadovybei, kur reiktų nukreipti LF skirstymo sumas. Balandžio 28-29 d.d. į

-- Nuo 1961 m. buvau to fondo iniciatorių pirmininku, vėliau LF tarybos pirmininku, dar vėliau LF valdybos pirmininku iki 1971 m., kada pasilikau tik LF taryboje. 1972 m. buvau išrinktas LF pelno skirstymo komisijos pirmininku, kuriuo ir dabar dar tebesu.

-- **SIEMET** ką labiausiai akcentuos LF narių suvažiavimas, kuris vyks Chicagoje gegužės 12 d.?

-- Be išrinkimo trečdalio (viso yra 18) LF tarybos narių ir kitų apyskaitinių LF valdybos pranešimų bus plačiai diskutuojamas LF pelno paskirstymas bei investavimas. Dabartinė LF valdyba taip pat yra užsibrėžusi įgyvendinti sekantį šūkį: -- Per šiuos metus kiekvienas LF narys suranda naują šimtininką fondui. Jeigu tai išpildytumėm, tai šių metų gale LF galėtų pasiekti milijoną dolerių, nes turime 3,000 narių. LF dar trunka tik 200,000 dol. iki savo pirmutinio tikslo.

Atsisveikinant palinkėjau dr. A. Razmai ir visiems kitiems aktyviems Lietuvių Fondo pareigūnams, kad jų užsibrėžtas tikslas šiais metais būtų pasiektas ir kad LF efektyviau paremtų gan sunkiai besiverčiančią lietuvių spaudą, kuri taip pat yra vienas iš mūsų tautinės gyvybės šaltinių.

vyksta JAV LB Tarybos suvažiavimas, kur svarbiausia ir svarstys liet. kultūros problemas. Tikimės, kad čia bus rasta konkreti išeitis.

-- **KAI** kas yra nuomonės, kad per daug pinigų skiriamu lituanistikos kursams amerikiečių universitetuose ir nuskriaudžiant savąjį Pedagoginį Lit. Institutą?

-- Čia gal ir yra šiek tiek tiesos, bet stengiamės neužmiršti ir ateityje skirsime daugiau Pedagoginiam Lit. Institutui, Lituanistikos studijos ir mokslininkų parengimas amerikiečių universitetuose yra taip pat labai gyvybingas reikalas dėl lituanistikos ateities ir lietuvių kalbos studijų.

-- **KURIAS** PAREIGAS LF sąraangoje Jums teko eiti nuo jo įsteigimo iki šių dienų?

**AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS
SĄJUNGOS CHICAGOS SKYRIUS**

š. m. gegužės 5 d. rengia tradicinį

PAVASARIO BALIŲ
SU ĮVAIRIA, ĮDOMIA PROGRAMA;

meninę dalį atliks moterų sekstetas "VILTIS", muzikės Reginos DITKIENĖS vadovaujamas. Veiks loterija. Šokiams gros šaunus orkestras. Bus skanios ir gausios lietuviškos vaišės.

VIETA: Lietuvių Tautiniai Namai, 6422 So. Kedzie Ave., Chicago, Ill. PRADŽIA 7:30 val. vakaro.

Visi lietuviai kviečiami gausiai dalyvauti.

Auka tik \$7.50 asmeniui.

Stalus prašoma asmeniniai, laiškais ar telefonu rezervuoti iš anksto, telefonu skambinti: 538-8145 arba 927-6922 (tik po 6 val. vakaro).

Skyr. valdybos adresas:

4429 So. Talman Ave., Chicago, Ill. 60632.

**PASITEIRAUKITE PAS MUS JEI
GALVOJATE PIRKTI NAMĄ!**

- Low Rates
- Minimum Expenses
- We pay 3 1/4 % on escrow accounts

**6% - 2 yr. certificates (Min. \$5,000)
5 3/4 % - 1-yr. certificates (Min. \$1,000)
NUOŠIMČIAI IŠMOKAMI KAS MĖNESĮ**

Member F.S.I.L.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

**Saint
Anthony
Savings**

1447 S. 49th Court • Cicero, Illinois, 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

**A MAJOR
MIDWEST-BASED CORP.**

EXPERIENCING STRONG SALES GROWTH IS SEEKING AN AMBITIOUS TOOL AND DIE ESTIMATOR. THREE TO FIVE YEARS EXPERIENCE IN ESTIMATING COSTS.

PLEASE ALLOW US TO CONSIDER YOU BY FORWARDING YOUR RESUME IN CONFIDENCE INDICATING SALARY REQUIREMENTS.

To BOX S-5

LITHUANIAN PAPER

466 THE ARCADE

CLEVELAND, OHIO 44114